Poštnina plačana v gotovini Leto LXIII V Ljubljani, v petek 5. aprila 1935 Štev. 79 Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Trnki s Kremlja

Zelo redki so med francoskim časopisjem oni, ki so v sedanji ruski hripi ohranili mirno kri in mirne živce. Med tem, ko je tudi najbolj konservativni tisk z neko nerazumljivo histerijo silil v vlado, naj nemudoma sklene vojaško zvezo z boljševiško Rusijo, češ da je usoda francoskega naroda in vse Evrope odvisna od tega sodelovanja, si je, ne vemo po katerem naključju, upal »Journal« pozvati k previdnosti, kajti »vsekakor je malo nevarno postavljati komunističnega kozla za vrtnarja evropskega reda«. Toda te besede zdravega razuma, ki so klic iz globin evropske kulture, so kmalu utonile v vrtoglavi tekmi v Moskvo, od koder naj pride moderni odrešitelj, ki bo uredil človeški park, ki se imenuje Evropa.

Tragedije, kot jo doživljamo ravno v naši dobi, se pojavljajo samo ob zatonu velikih kultur, ko človeštvo brez prepričanja in brez vere samo še telesno živi v zunanjih oblikah kulture, ki pa je postala brez duha ter se kot utopljenec brez premisleka zaletava enkrat sem, enkrat tja, da bi zgrabilo nekaj, kar bi ga rešilo nevarnosti in ga ohranilo v doseženem materialnem udobju. Tista naša evropska kultura, ki ji je pred 18 leti boljševizem napovedal vojno na smrt, češ, da jo bo iztrebil z vsemi duhovnimi vrednotami vred, ki so bile in so še predpogoj za njen materielni napredek, tista naša kultura se sedaj zateka k boljševizmu s prošnjo, naj jo ščiti in brani! V kulturni zgodovini človeštva se dogajajo res velike tragedije in naše razdobje bo šteto kot eden najbolj žalostnih primerov.

Litvinov se danes lahko smeje. Z njim vred so lahko dobre volje Stalin, Jagoda, Manuilski, Vorošilov, vsi člani tiste prve boljševiške revolucionarne skupine, ki je l. 1917 prevzela oblast in jo nemoteno obdržala do danes. Kaj vse so doživeli v teh kratkih 18 letih. Angležev Lloyd George iz iste liberalne stranke, ki ji pripada sedanji minister sir John Simon, je 1921 zahteval, naj se kulturni narodi Evrope zavarujejo proti boljševizmu z ograjo iz bodečih žic. Predsednik francoske republike Millerand je še 1922 grmel proti boljševikom, ki so uropali malemu francoskemu štedljivemu človeku 250 miljard našega denarja, ki ga je svoje dni posodil Rusiji. Danes je to vse zgodovina. Prestali so vse te težave, Litvinov in tovariši, ničesar jim ni bilo treba preklicati od svojih revolucionarnih idej, ničesar jim ni bilo treba popraviti, ničesar vrniti, ničesar spremeniti. Oni so ostali s svojim komunističnim programom na isti črti, kot so bili l. 1917. Kulturna Evropa je prišla sama k njim! Še več, odprla jim je vrata v svoje hrame in njihovim apostolom svetovne revolucije, ki naj zakoplje evropsko kulturo pod svojimi lastnimi razvalinami, dovolila, da so se utaborili na vseh križiščih mednarodnega življenja, da ga zastrupljajo s svojim komunističnim lekom.

Kako zanimivo je moralo biti zadnje dni v Moskvi na Kremlju, ko je rdeča garda zasvirala angleško narodno himno »Bog ohrani kralja« ter so boljševiki prve ure, tisti, ki so umorili ruskega carja, vzbočili svoja strumna prsa in mogoče še sami — načelni brezbožniki — posegli v popevko in rotili Boga, ki ga sistematično zasramujejo, naj ohrani angleškega kralja, ki bi mu najrajši zavili vrat! Kako romantično je moralo biti v Maškovem, kjer je hišni gospodar Litvinov razkazoval puritanskemu Angležu Edenu zlate in srebrne starodavne ikone, ki so jih krvoločni agenti GPU oropali z oltarjev krščanskih cerkva, predno so krščanske duhovnike poklali, cerkve pa pognali v zrak! Kako se je morala smejati in si meti roke ta skupina brezbožnih boljševiških trinogov, naj se sedaj imenuje sovjetska vlada ali osrednji vsesovjetski izvršilni odbor ali kominterna, ko so sedeč pri radiju poslušali slavospeve, ki jih je iz vseh krajev kulturnega sveta dnevno časopisje sipalo na Rusijo kot zatočišče miroljubnih, na sovjetsko vlado, kot rešiteljico ogroženega miru! Dobro so delali. Lahko si čestitajo. Niti za las se jim ni bilo treba poboljšati, samo zmedo so znali sijajno izkoristiti, pa so v očeh kulturnega sveta iz okrvavljenih boljševikov, morilcev kraljev, duhovnikov in rušiteljev cerkva, za kar so veljali še pred 10 leti, postali nenadoma angeli miru in ljubezni, ki prenašajo po Evropi palmovo vejico miru in sprave. A niso se samo smejali v svojem zmagoslavju. Njihov cinično porogljiv nasmeh tej prostitutki, ki se imenuje politična Evropa, je odkrival tudi ponoven trden sklep, da jim ni treba odnehati, da lahko vztrajajo, in da se z bliskovito naglico bliža čas, ko bodo dosegli svoje prave namene.

Svojih pravih namenov boljševiška Rusija ni nikoli skrivala. Mar ji je ruskega nacionalizma, mar ji je slovanske romantike, mar vseh ponosnih izročil ruskega naroda. Saj je zadosti, da drugi v to verjamejo! Mar jim je ohranitev miru med evropskimi narodi, mar vseh nenapadalnih paktov in nedotakljivosti meja. Dovolj je, če druge s tem preslepijo! Njihov cilj pa je ostal nespremenjeno isti, kot je bil, ko je zažarela prva baklja revolucije l. 1917. Samo evropsko javno mnenje, ali še boljše, odgovorne plasti evropskih narodov teh namenov ne vidijo, bodisi da so brez vsake umske in srčne orijentacije, bodisi, da so že toliko propadli, da bi se zvezali tudi s samim hudičem, samo da sebe ohranijo v udobju. V tem svojem notranjem razpoloženju je za nje sedaj najbližji sovražnik vstajajoča Nemčija. One druge, nekoliko bolj oddaljene komunistične nevarnosti pa ne vidijo več. Stalin bi ne bil Stalin, če bi te zmede ne izkoristil ter vrgel svoj trnek v to gosto žlobudro politične miselnosti, ki jo je ustvaril strah pred Hitlerjevim udarcem po mizi, ter ujel nanj francoske in angleške ter še druge državnike, ki niti ne čutijo bolečin zareze v grlu, marveč se ribiču na Kremlju zahvaljujejo, da jih je rešil pogibeli! Neki humoristični komunist, ki pa je povedal več, kot najbolj bistroumni državnik, se je o frenetičnem oboževanju sovjetov, ki je zajelo Francijo in Anglijo ter druge, ki se na nje obešajo, izrazil takole: Stalinu se bo menda res posrečilo, da bo evropsko diplomacijo spravil v komunistične celice. Pretirano, a v bistvu pravilno zadeto!

Materialistične Evrope brez duhovnih vrednot ne bo težko ugonobiti. Na nas je, da pokažemo, da državnikom brez glave pokažemo, da se, kar je pri nas krščanskega, ne da vloviti na trnek s Kremlja.

Uspeh vseh razgovorov: novo oboroževanje

„Ne udajajmo se utvaram!“ (Mussolini)

Splošen evropski sporazum je šel po vodi — Ostane še - protigermanska zveza miroljubnih narodov

Rim, 4. aprila 1935.

Šef italijanske vlade Mussolini je podal izjavo o konferenci v Stresi 11. aprila, ki je izšla brez njegovega podpisa v vseh italijanskih listih, izhaja pa avtentično od njega. Ta izjava je tako jasna, da je namah razčistila ves evrvropski položaj in da so postali komentarji evropskega časopisja o angleških obiskih v Berlinu, Moskvi, Varšavi in Pragi ter o eventualnih rezultatih konference v Stresi več ali manj prazna ugibanja brez velike vrednosti. Šef italijanske vlade pravi v tej izjavi, da je gotovo samo eno: da namreč Stresa ne bo prinesla takozvanega večnega miru, ker konferenca ne more storiti nobenega čudeža. Evropski položaj je tak, da si glede rezultata te konference ne smemo delati nobenih iluzij. Na vsak način pa bo ta konferenca napravila konec sanjam o splošni razorožitvi (ki jih sanjajo še danes nekateri Angleži).

„Angleška politika je kriva“

Mussolini v tej svoji izjavi na prikrit način graja angleško politiko oziroma dela to politiko odgovorno za to, da ni bilo doslej mogoče priti do popolnega sporazuma vsaj med Anglijo, Francijo in Italijo, ki bi položaj razčistil. Mussolini namiguje na parlamentarne volitve, pred katerimi stoji Anglija in na katerih bodo, kakor kažejo vse dosedanje nadomestne volitve brčkas zmagali laburisti, ki so fanatični pristaši razorožitve in ki bodo z vsemi silami delali za mir po njihovih znanih pojmih. To je vzrok, da se angleška vlada vsaj za enkrat noče vezati s kakšnimi sporazumi in pakti v Evropi. Mi smo že doslej videli, da Anglija ne zavzema istega stališča kakor Francija in Italija glede vpostavitve nemške armade. Ker sta Nemčija in Poljska odločno odklonili svoj podpis pod vzhodni pakt, ki bi pomenil splošen generalni sporazum vse Evrope kot najtrdnejše jamstvo miru, zato stoji konferenca v Stresi pred nalogo, da mir zasigura na drug način. Jasno je, da Mussolini pod tem razumeva tesno alianco med Anglijo, Francijo in Italijo ter Rusijo in Malo zvezo, ki bi imela naperjeno svojo ost proti Nemčiji in seveda tudi proti Poljski ter bi tako na najbolj siguren način preprečila evropski konflikt.

Anthony Eden

„ZN izgubila vsak smisel“

Konferenca v Stresi — tako pravi Mussolini — ne bi izpolnila svoje naloge, če bi samo na splošno ugotovila enako stališče treh zapadnih velesil v sedanjem mednarodnem položaju (katerega stališča v polnem smislu besede ni), ampak bi morala skleniti čisto konkretno akcijo, tako da bi bile zapadne velesile popolnoma pripravljene na vsako eventualnost. Z eno besedo, Mussolini misli s tem pravo politično in vojaško alianco med zapadnimi velesilami na eni ter Rusijo in Malo zvezo na drugi strani. V tej ideji je logično zapopadena tudi ideja likvidacije Zveze narodov, o kateri italijanski listi danes po navdihnjenju od zgora, pišejo, da je izgubila vsak smisel obstoja, dočim Anglija še vedno propagira idejo, naj bi se skušal doseči sporazum v Evropi izključno le v okviru ženevske ustanove. Po Mussolinijevem zamislu pa bi seveda tudi padla v vodo razorožitvena konferenca in bi se protinemška alianca morala postaviti na podlago vojaškega sporazuma, čisto tako, kakor so se delale aliance pred vojno.

Ta Mussolinijeva izjava je bila sprejeta v Franciji s polnim odobravanjem. Da misli Francija dejansko iti po tej poti, dokazuje tudi sklep, ki so ga storili 2. t. m. v pariški poslanski zborniei, da se okrepijo vse posadke in trdnjave ob nemški meji, da se znatno zvišajo krediti za zračno brodovje in da, če treba, vojaki, ki bi imeli biti odpuščeni koncem aprila, ostanejo pod orožjem. Pa tudi v Londonu pravijo, da ima Mussolini prav, čeprav bi Anglija seveda želela drugačne rešitve položaja, nastalega po znanem sklepu Hitlerja od 16. marca. Velika Britanija slejkoprej vztraja na tem, da se more vezati v Evropi samo, ako se sklene kolektivna varnostna pogodba, pri kateri bi bili tudi Nemčija in Poljska. Ta pogodba bi morala biti vključena v mirovni sistem Zveze narodov. Ker pa Germanija in Poljska take pogodbe absolutno ne podpišeta, zato Angliji ne preostane odslej več nobena druga možnost in naloga, kakor da posreduje. Kakšne protigermanske aliance pa se Anglija, vsaj za enkrat, ne bo udeležila. Anglija bo udeležena le v toliko, da bo skušala med obema taboroma posredovati. Pri tej priliki ugotavljajo angleški listi, da se Eden pri svojem obisku v Moskvi tudi napram Rusiji ni v ničemer vezal.

Ali se bo to razpoloženje angleške vlade izpremenilo po volitvah, je vprašanje, na katero danes še ni mogoče odgovoriti.

Na zadnji postaji ...

Eden na Hradčanih

Z razgovori v Pragi je končano potovanje angleškega ministra

Praga, 4. aprila. c. Lord Eden je danes z obiskom v Pragi zaključil svoje potovanje po evropskih prestolnicah. V Prago je prišel ob 8 zjutraj in na kolodvoru so ga pričakovali med drugimi zunanji minister Beneš in angleški poslanik v Pragi Adison. Kolodvor je bil ves v angleških in češkoslovaških zastavah. S kolodvora se je Eden odpeljal v poslaništvo, odtod pa na grad, kjer se je vpisal v knjigo sprejemov pri predsedniku republike Masaryku. Ob 10 se je odpeljal v zunanje ministrstvo, kjer je imel dolg razgovor z Benešem, ki je trajal do 12. Po tem sestanku je bilo objavljeno sledeče uradno sporočilo:

Uradno poročilo

»Lord, čuvar državnega pečata, Anthony Eden je prispel davi v Prago. Na sestanku v prostorih zunanjega ministrstva je minister Anthony Eden na najprisrčnejši in prijateljski način izmenjal misli z Benešem o vprašanjih obseženih v komunikeju z dne 3. febr. t. l. Zunanji minister dr. Beneš se je ministru prisrčno zahvalil za obisk v Pragi in za pojasnila, ki mu jih je dal o sadovih svojih potovanj v drugih prestolnicah. S svoje strani je dr. Beneš podrobno razložil Edenu mirovno politiko Češkoslovaške. Oba ministra sta ugotovila popolno soglasje političnih ciljev svojih držav glede dela za ohranitev miru kakor tudi iskreno in neomajno zvestobo svojih držav napram ZN.«

Napitnice

Po sestanku je dr. Beneš priredil svečano kosilo. Na tem kosilu sta bili izmenjani prisrčni zdravici med obema državnikoma. V svoji zdravici je dr. Beneš izjavil, **da bo Češkoslovaška zaradi svojih zgodovinskih tradicij in zaradi svojega zemljepisnega položaja v osrčju Evrope zmeraj vodila mirovno politiko.**

Nato mu je odgovoril lord Eden z daljšo zdravico, v kateri je rekel, **da so minili časi, ko so mogli posamezni narodi še računati na to, da bi si mogli z vojno pridobiti kakih koristi. Vsem narodom mora biti danes jasno, da se nobena država ne more več razvijati na razvalinah druge države. Tega so se narodi naučili iz svetovne vojne. Na tem prepričanju pa tudi sloni ves pakt ZN.**

O čem so govorili

To je nekako splošni okvir razgovorov v Pragi. Kakor sporoča dopisnik »Tempsa« svojemu listu, je bil razgovor med Edenom in Benešem zelo prijateljski. Dr. Beneš je namreč sporočil Edenu le to, kar je Titulescu povedal Lavalu v Parizu. Mala zveza odobrava akcijo velesil in bo sprejela vse njihove poštene sklepe. Iz angleškega vira pa se poudarja, **da je Eden prišel v Prago predvsem zato, da sporoči državam Male zveze, kako se sedaj razvija nastali položaj. Iz istega vira se izve, da je Eden svetoval dr. Benešu, da naj Češkoslovaška vsekakor podpiše vzhodni pakt, in sicer tudi tedaj, če ga Poljska in Nemčija ne podpišeta. Če se enkrat ustvari okvir političnega bloka na vzhodu, potem bosta morali to upoštevati tudi Nemčija in Poljska.**

Vzhodni pakt zgubljen

V kasnejšem sporočilu iz Prage pa zopet piše »Temps«, **da ni več nobenega upanja, da bi se rešil vzhodni pakt tako, kakor je bil zamišljen. To se tudi ne more več zgoditi tedaj, če se izpremeni določilo o medsebojni pomoči držav v slučaju napada in ki se mu Poljska najbolj upira. Zato prehajamo sedaj v novo dobo, ko gre za to, da se ustvari nov obširni evropski pakt, ki bi temeljil na razširjenem vzhodnem paktu.**

Tako sodijo Angleži

Kako se pa sedaj po Edenovih potovanjih v Evropi kaže politični položaj, pa najbolje posnema tudi nocojšnji »Temps«, ki sporoča iz Londona sledeče:

Vzhodni pakt treba opustiti

1. Lord Eden bo jutri na seji vlade predložil podrobno poročilo o svojih vtisih. V zaključkih tega poročila bo nasvetoval, naj Anglija ne podvzema več nobenega koraka za to, da bi se rešil vzhodni pakt. Anglija ne sme pristopiti v noben pakt, ki bi urejal politično razmerje na vzhodu Evrope. Pač pa naj Anglija z vsemi svojimi vplivi dela na to, da se med državami vzhodne Evrope sklenejo nekoliko razširjene pogodbe o medsebojnem prijateljstvu in o arbitraži. Anglija se naj torej desinteresira na vprašanju ravnotežja v vzhodni Evropi.

Nemčije ne izolirati

2. Glede konference v Stresi naj angleška vlada sklene predvsem sledeče: **Na tej konferenci se mora na vsak način preprečiti izolacija Nemčije.** Zato mora Anglija stremeti za tem, da na konferenci v Stresi pomaga pri zboljšanju odnosov med Nemčijo in ostalimi evropskimi državami. Na konferenci v Stresi bo Anglija nastopila kot posredovalka in bo ostala napram Nemčiji prav tako nepristranska kakor napram Italiji in Franciji.

ZN ni treba sklicevati

3. Najbolj pa so v Londonu zaskrbljeni zaradi izrednega zasedanja Sveta Zveze narodov. Anglija je prepričana, da se je Francija prehitela, ko je poklicala na pomoč ZN proti Nemčiji. Zato bo londonska vlada zdaj delala na to, da se že pred sestankom Sveta Zveze narodov sestavi med Anglijo, Francijo in Italijo posebna resolucija, ki naj ZN tako rekoč vsili, kako naj zaključi posvetovanja že pred otvoritvijo. Da bi angleško stališče na tem sestanku ZN bilo čim bolj prodorno, misli na zasedanje tega Sveta oditi tudi sam MacDonald, ki bo imel na javni seji velik govor o evropskem miru.

»Temps« značilno zaključuje, da se iz tega prav dobro vidi, kaj je Eden opravil v evropskih prestolnicah in kako bo sedaj Anglija skušala po svoje vplivati na razvoj evropske politike po brutalnem koraku nemške vlade, ki krši mirovno pogodbo in tudi pakt Zveze narodov.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: Še nobenih bistvenih sprememb.

Politična kriza v Španiji

Robles mobilizira proti Lerrouxu

Vodja katoličanov je hotel sestaviti vlado, a je bil odklonjen

Madrid, 4. aprila. AA. Predsednik madridske občine je obvestil ministra-predsednika Lerrouxa, da so občinski odborniki narodno kmečke stranke odstopili.

Poučeni krogi trde, da bodo podobno ravnali člani te stranke tudi v drugih občinah in v deželnih zborih. Vse kaže, da je to začetek odločne opozicijske akcije Gila Roblesa proti novi vladi.

O novi Lerrouxovi vladi je Gil Robles dal poročevalcem madridskih listov nenavadno ostro izjavo. Robles je med drugim izjavil, da novi vladi v parlamentu ne bo dal niti enega glasu. Upa, da bo novo vlado v najkrajšem času strmoglavil.

Katoliški agrarci so s sestavo nove vlade namreč jako nezadovoljni. Svoje nezadovoljstvo so dozdaj že izrazili na ta način, da so njihovi občinski odborniki in deželni poslanci povsod odstopili.

Njihov vodja Gil Robles je pozval vse svoje pristaše in poslance svoje stranke, **naj razvijajo čim krepkejšo volilno agitacijo, ker je mnenja, da bo morala sedanja vlada brez potrebne večine v parlamentu že v najkrajšem času pasti. V nekem članku, ki pa ga je cenzura prepovedala, napada Gil Robles predsednika republike, češ da ni dovolil, naj bi on, Gil Robles, postal predsednik vlade. Prav tako ga je odklonil tudi kot vojnega ministra. Gil Robles pravi dalje, da bo nova vlada padla 3. maja, to je še tistega dne, ko se bo predstavila zbornici. 3. maja ne bo v poslanski zbornici in Lerrouxov kabinet ne bo živel več niti 30 minut. Robles je izjavil novinarjem, da je bil pripravljen stopiti v Lerrouxovo vlado in da je zahteval samo listnico vojnega ministra.**

Vojaške priprave Nemčije

1. oktobra 400.000 rekrutov

Službena doba traja od 1-3 leta

Praga, 4. aprila. b. »Prager Tagblatt« poroča iz Berlina, da bo nemška vlada še v aprilu izdala pravilnik k zakonu od 16. marca, ki vzpostavlja nemška armado. Najvažnejše vprašanje je službena doba, ker je skorajda nemogoče vpoklicati naenkrat vse povojne letnike, ki še niso služili. Nemška vlada se bo težavam izognila na ta način, da bo zaporedoma vpoklicala vse letnike od 1900—1913 na dvomesečno službovanje in sicer v razdobju enega leta. Nasprotno pa bo letnik 1914 vpoklican ne več za dvomesečno službovanje, ampak za normalno službeno dobo. Normalna službena doba bo trajala 12 mesecev. Samo pri tehničnih četah je predvideno daljšo službovanje in sicer za artiljerijo in mornarico 2 leti, za letalstvo pa 3 leta. Letnik 1914 bo poklican na nabore ter bo nastopil svojo službo v vojašnicah dne 1. oktobra 1935. Letnik 1914 šteje 560.000 mož. Vojaške oblasti so mnenja, da bo od teh najmanj 400.000 pri naboru potrjenih. Vojaške oblasti se sedaj predvsem brigajo, da popravijo vse vojašnice, oziroma da zgradijo nove, ki morajo biti do 1. oktobra 1935 pripravljene da sprejmejo skoraj pol milijona regrutov.

Avstrija prosi za stalno vojsko

35.000 mož v 8 divizijah — Razpust Heimwehra

Dunaj, 4. aprila. TG. Poluradno potrjujejo, da je vlada na snočnji seji sprejela sklep, da zaprosi države, ki so podpisale saintgermainsko mirovno pogodbo, da dovolijo Avstriji uvedbo stalne armade in obvezne vojaške službe. Nova avstrijska armada bi po predlogu, ki ga bo vlada stavila, bila razdeljena v armadna zbora s štirimi divizijami, skupno torej osem divizij, in bi štela 35.000 mož z dveletno vojaško službo, poleg tega pa še 12.000 stalno službujočih plačanih vojakov in oficirjev. Nova armada bi prevzela 400 častnikov in 7000 mož od Heimwehra oziroma od drugih oboroženih organizacij, medtem ko bi ostali Heimwehrovci oziroma pripadniki podobnih oboroženih rodoljubnih organizacij bili razoroženi in poslani domov. Proti temu vladnemu sklepu se razvija silno ogorčena agitacija med avstrijskim Heimwehrom.

Novi vojni krediti v Franciji

Pariz, 4. aprila. c. Dasi je parlament že odšel na velikonočne počitnice, vendarle mnogo poslancev ni še zapustilo parlamenta. Mednarodni položaj se smatra tako težaven, da nekateri poslanci ne smatrajo za potrebno, da bi odšli iz Pariza. In res je danes vlada nenadoma sklicala sejo finančnega odbora francoskega parlamenta. Na to sejo sta prišla predsednik vlade Flandin in pa finančni minister Germain-Martin. **V imenu vlade sta sporočila finančnemu odboru, da imata nalog, da zahtevata nujne izredne kredite, ki so potrebni v vojne namene. Predsednik finančnega odbora, radikalni socialist Malvy je takoj v imenu odbora izjavil, da je danes položaj tak, da francoski parlament ne sme delati nobenih težav vojnemu ministru in pa splošni obrambni politiki francoske vlade. Nato je odbor odobril zahtevane nove kredite.** Poslanci so nato vprašali Germaina-Martina, če bo padec belge kaj vplival na francosko valutno politiko. Minister je odgovoril, da frank ni vezan na belgo in da bo zato Francija v vsem obsegu držala zlati standard.

Kulturni boj v Nemčiji gre naprej

Cerkev in krščansko ljudstvo v boju za krščansko šolo

Danes prinašamo drugo poročilo francoskega katoliškega lista »La Croix« o boju, ki se je vnel med katoličani in nemško vlado radi šole. V Monakovem je že bilo zaprtih več katoliških konfesionalnih šol (25) in otroci katoliških staršev se zdaj vzgajajo v tako zvanih skupnih šolah (Einheitschule), kjer je popolnoma zavladal narodno socialistični duh.

Pisec navaja podrobno ozadje tega dogodka. **Konkordat, ki ga je podpisala Nemčija, daje pravico katoliškim staršem, da zahtevajo konfesionalno šolo, ako zberejo dovolj visoko število otrok. Ta konkordat tudi določa, da ostanejo konkordati z Bavarsko, Prusijo in Badensko, ki so še bolj liberalni za katoliško cerkev, v veljavi.** Tako n. pr. določa bavarski konkordat, da imajo katoliški otroci pravico do katoliške vzgoje v šoli tudi v tistih krajih, kjer so v veliki manjšini. Država se je tudi obvezala, da bo ves pouk v šoli katoliško usmerjen. Dovoljena so bila s konkordatom tudi zasebna katoliška učiteljišča, da se vzgoji dovolj katoliških učiteljev. Država je dolžna podpirati tudi semenišča, nima pa pravice nadzorstva nad šolo.

Vse te določbe konkordata, ki je vendar v veljavi, kršijo narodni socialisti. Prosvetni minister Schemm je izdal odlok, ki odpravlja zasebna učiteljišča. Narodni socializem hoče lastna učiteljišča, v katerih se bodo učitelji vzgajali v duhu Rosenbergove knjige »Mythus«. Guverner Frankovske M. Streicher je januarja v Nürnbergu začel odkrito gonjo proti konfesionalni šoli. Temu zgledu je sledil šolski nadzornik v Monakovem J. Bauer, ki je obenem predsednik društva »Deutsche Schulgemeinde«. V gonji proti katoliški šoli se sklicuje na Hitlerja in na narodno-socialistične voditelje.

Katoličani so hoteli reagirati s protestnimi zborovanji, na katerih naj bi govorili duhovniki, toda policija je zborovanja prepovedala. Katoliški starši se ne morejo sestati, da bi protestirali proti narodno-socialistični agitaciji. Duhovščina je naslovila na katoliške starše skupno pismo, s katerim jih je pozvala, naj vztrajajo v boju za katoliško šolo in naj še nadalje vpisujejo svoje otroke v konfesionalno šolo.

Proti temu pa je prve dni februarja Bauer organiziral velikansko manifestacijo za skupno šolo. Dejal je, da je namen občine, kakor tudi prosvetnega ministrstva, da uvede povsod skupno šolo. Ta šola po Bauerjevem mnenju ni protiverska, ker se v njej poučuje tudi veronauk. Toda vlada ne more trpeti vpliva vere na poučevanje tudi drugih predmetov, predvsem zgodovine. Drugi govornik je očital, da konfesionalna šola deli nemški narod, kar ne more biti v skladu z narodno-socialističnim načelom o enotnosti nemškega naroda.

10. februarja, na dan papeževe proslave, je imel kardinal Faulhaber velik govor o svobodi Cerkve in o pravicah konfesionalnih šol. »Führer je podpisal konkordat, Führer ne bo prelomil svoje besede!« je vzkliknil kardinal. Ob zaključku je dejal: »Nobena sila na svetu nima pravice zanikati naravne pravice staršev!« **Toda, ko so katoličani hoteli širiti ta govor, je policija zaplenila tiskovine. Škofijski list je 10. februarja priobčil Faulhaberjev pastirski list, toda policija je list takoj zaplenila.**

Kardinal Faulhaber je za dan 12. februarja predpisal molitve v namen, da bi se čim več katoliških otrok vpisalo v konfesionalno šolo. Policija je prepovedala naznanitev teh molitev izven cerkve.

Dne 13. februarja je bilo vpisovanje v šolo. 36.464 otrok se je vpisalo v konfesionalno šolo, 19.263 v skupno. Posledica tega je, da bodo zaprli 25 konfesionalnih šol. Doslej na Bavarskem skoro ni bilo skupnih šol. Zato pomeni rezultat tega vpisovanja za katoliško Bavarsko velik korak nazaj. Dne 14. februarja je kardinal Faulhaber protestiral pri berlinski vladi proti kršenju konkordata. Dan nato je »Deutsche Schulgemeinde« organizirala novo zborovanje proti konfesionalni šoli. Vsakokrat, ko je govornik spregovoril kardinalovo ime, je nekdo zavpil: »Obesite ga!«

Policija je aretirala štiri katoliške učiteljice, ker so kritizirale narodno-socialistično šolsko politiko. Tajnika kardinala Faulhaberja so ustavili na ulici in ga nadlegovali, nakar ga je policija za nekaj ur aretirala, da ga obvaruje pred hujšim. Ko je množica viharno pozdravljala kardinala Faulhaberja v njegovem govoru o svobodi Cerkve v cerkvi, je neki narodno-socialistični četaš vzkliknil: »Treba bi bilo streljati s strojnicami.«

Podobni dogodki bodo gotovo nastopili tudi v drugih katoliških mestih. Trierski škof je tudi objavil pastirski list, ki govori o pravicah konfesionalne šole. Posebno poslanico je naslovil na vernike škof v Ermlandu v Vzhodni Prusiji. To so znamenja, da se v Nemčiji kulturni boj z vso ostrino nadaljuje, le da je katoličanom vzeta vsaka legalna pot, da bi proti zatiranju svojih pravic mogli kakorkoli reagirati. Kulturni boj hitlerizma s Cerkvijo se torej bistveno razlikuje od načina kulturnega boja pod Bismarckom pred 50 leti.

*

Nemški protipredlogi

Varšava, 4. aprila. AA. Današnja »Gazeta Poljska« priobčuje brzojavko iz Berlina, da bi po mnenju nemške vlade lahko prišlo do kompromisa na tejle osnovi:

1. Mednarodna splošna konvencija o razorožitvi, ki pa ne sme ogražati nemške ravnopravnosti;

2. vzhodni pakt, ki naj obsega določbe o nenapadanju, nevmešavanju v notranje zadeve drugih držav, nepodpiranju napadalcev in medsebojnih pogodbah;

3. podonavski pakt o nevmešavanju, ki pa mora ta pojem primerno jasno opredeliti;

4. letalski pakt med zapadnoevropskimi državami.

Po poročilu lista bi bila Nemčija pripravljena podpisati te pogodbe in se vrniti v Zvezo narodov, če iz versajske pogodbe odstranijo pakt o Zvezi narodov in črtajo določbe, ki pomenijo zapostavljanje Nemčije.

Nemčiji bi morali priznati pravico do mandatov v prekomorskih krajih. Prav tako bi morali ukiniti določbe o internacijonalizaciji Labe in nemškega dela Donave.

Irci na poti do svobode

London, 4. aprila. AA. Iz Dublina poročajo, da je irski parlament izglasoval zakon o irski narodnosti in o irskem državljanstvu. Na koncu debate o tem zakonu je predsednik vlade De Valera izjavil, da bi bilo najbolje, če bi se narod na plebiscitu izrekel, ali je za popolno neodvisnost Irske od Velike Britanije. Z izglasovanjem gori omenjenega zakona, je rekel De Valera, so Irci prenehali biti britanski državljani.

Madjari še vedno „volijo“

Budimpešta, 4. aprila. AA. Pri nedeljskih volitvah so izvolili 191 mandatov od 245, kolikor jih bo štela nova poslanska zbornica. Dobili so: stranka narodnega edinstva (vladna stranka) 145 mandatov, stranka malih posestnikov 21, krščansko gospodarska stranka 7, legitimisti 2, socialni demokrati 2, nacionalni socialisti 1, kmečki delavci 1, reformisti 2, izven strank 10 mandatov. Od političnih prvakov so izvoljeni: grof Bethlen, vodja legitimistov prof. Sigray in vodja krščanske gospodarske stranke grof Esterhazi.

Obsodbe grških upornikov

Solun, 4. aprila. AA. Naglo sodišče je končalo razpravo proti prvi solunski skupini upornikov. Od skupaj 35 obtoženih je sodišče obsodilo 22. Major Volani je obsojen na smrt, poprej so ga pa degradirali. Major Alanikis je obsojen na dosmrtno ječo in degradiran. Vsi drugi so pa obsojeni na kazni od 10 do 20 let ječe in navzdol do 16 mesecev zapora. Sodišče je tudi odredilo zaplembo imetja vseh obsojencev. Na vrsto pride zdaj razprava zoper drugo skupino, v kateri je 36 obtoženih.

6 miljard Din za zimsko pomoč

Berlin, 4. aprila. AA. Prispevski za zimsko pomoč so vrgli v petih mesecih te zime 360 milijonov mark (6 milijard Din), lani pa v šestih mesecih samo 350 milijonov.

Majske volitve v ČSR in Slovaki

Star sen češkoslovaških politikov je, da bi se stranke, ki imajo podobne programe, zedinile in tvorile tako smotrne enote, kar bi v veliki meri pomagalo prebresti zamotani povojni položaj, obenem pa bi bilo v ogromno korist narodom in celi republiki.

Eden glavnih borcev za idejo skupnega dela je bil pok. dr. A. Švehla, trikratni ministrski predsednik ČSR. Prvič je stal na čelu tzv. I. vlade vsenarodne koalicije od 7. okt. 1922 do 9. dec. 1925; nato do 18. marca 1926 in končno je bil ministrski predsednik tkzv. I. vlade češkoslov.-nemške koalicije (od 15. okt. 1926 do 1. febr. 1929). V začetku l. 1927 so pristopili v njegov kabinet tudi zastopniki Hlinkove slovaške ljudske stranke (HSLS) in sicer dr. Tiso in dr. Gažik. Tega drugega je pozneje zamenjal advokat dr. Labaj. To je bilo prvič in zadnjič po prevratu, da je najmočnejša slovaška stranka stopila iz opozicije.

V zadnjih letih so postali aktualni politični bloki, to je, naj bi se več strank s sličnim programom združilo v skupnem delu.

Daleč najvažnejši bi seveda bil blok katoliških strank, kajti dasi ima ČSR tri četrtine katoličanov, so ti doslej razmeroma malo organizirani na katoliški podlagi in tudi te stranke nastopajo vsaka zase. V vsej republiki nikjer, razen na Slovaškem, ne pridejo želje katoličanov kot takih do odločnega izraza. Glavne grupe, kjer nastopajo katoličani kot taki, so: češkoslovaška ljudska stranka, že omenjena HSLS in nemški ter madjarski krščanski socialisti. Če bi katoličani nastopali v republiki skupno, bi brez dvoma ogromno pridobili in lahko računamo, da bi bila potem to fronta, preko katere ne bi mogla nobena vlada. To je Hlinka že zgodaj spoznal in v letih 1925/26 često omenja potrebo take skupnosti.

Zakaj se doslej to ni zgodilo, dasi je misel orej že stara

Šrámkova vsedržavna ljudska stranka je bila od prevrata do danes stalno v vladi. Ta oportunizem ji je mnogo škodoval, da se ni mogla razviti, kot bi se pač lahko, če bi na drugi podlagi zastopala svoj program. Dalje ko je 1925 padla Švehlova vlada, je kandidiral Šrámek tudi na Slovaškem, češ, da je njegova stranka vsedržavna. To je seveda razburilo Hlinko, ki je kot zaveden Slovak in dober duhovnik uvidel nevarnost, ki preti njegovemu narodu in katoliški ideji, če na Slovaškem kandidirata dve katoliški ljudski stranki. Odločno je v »Slovaku« (11. sept. 1925.) izjavil: »Sine ira et studio mu (Šrámku) govorim: prijatelj, le zdravi ti svoje Češko in Moravsko, Slovaško bomo že mi. Šrámek ima doma toliko nerazrešenih problemov, da bi mu bil slovaški samo v breme. Zato priporočam prijatelju Šrámku, da pusti Slovaško nam. Slovaško očistimo mi plev, on naj očisti Češko in Moravsko.«

Zakaj je Šrámek hotel na vsak način na Slovaško, ko bi mu sicer Hlinka srčno rad dal roko za prijateljsko sodelovanje, je pojasnil kanonik Světlik v »Našincu«. Tam zagotavlja, da dokler bo slovaška ljudska stranka proglašala Slovake za »individualni in popolnoma samobitni narod«, mora nastopati Šrámkova čehosl. ljudska stranka v interesu države.

S tem je tudi povedana bistvena zapreka, ki preprečuje, da glavni stranki v ČSR, ki imata katoliško osnovo, ne sodelujeta in tudi pri volitvah v maju ne bodeta sodelovali.

Hlinka je odločen slovaški avtonomist. On zanteva za svoje ljudstvo vse pravice, ki pritičejo samobitnemu narodu. Šrámek je nasprotno centralist, za katerega v ČSR obstoja »samo en narod«. In premostiti to zapreko je silno težko, ker ga skoro ni važnejšega vprašanja, ki ga sedaj ne bi gledali s tega stališča.

Vodstvo čsl. ljudske stranke na Slovaškem je prevzel dr. A. Mičura. Mičuraci pa na Slovaškem niso uspeli. Narod je za Hlinko. Celo l. 1929, ko HSLS izgubila na račun Tukovega procesa in pa ker je bila v vladi — štiri mandate (imela jih je le še 19), niso dobili Mičuraci več kot en mandat (36.707 glasov). Toda celo merodajni funkcijonarji te stranke priznavajo, da ima Šrámek na Slovaškem največ cca 20.000 pristašev, kajti pri volitvah mnogi niso vedeli, da ne glasujejo za »našega Hlinko«, ker sta nastopali obe pod imenom ljudske stranke. Tedaj in radi tega so tudi prekrstili slovaško ljudsko stranko v Hlinkovo slovaško ljudsko stranko.

Misel sodelovanja katoliških strank se je tedaj nujno umaknila v ozadje, dasi jo je tedaj Hlinka močno zastopal. Tudi pozneje, ko sta bili stranki skupaj v vladi, ni prišlo do tesnejšega sodelovanja.

Pač pa so v naslednjih letih drugi skušali uresničiti podobne načrte. Predsednik in poslanec čsl. soc.-dem. stranke Hampl je brezuspešno pripravljal blok socialističnih grup, brez komunistov.

Več uspeha so imela prizadevanja Stříbrnega, voditelja Lige proti vezanim mandatom. Liga, ustanovljena pred osmimi leti, je v splošnem priljubljen pokret, ki pa nima dovolj denarja za agitacijo, zato je l. 1929 dobila le tri mandate. Že tega leta je Liga skušala ustvariti blok z narodnimi demokrati. Pozneje se je Stříbrni pogajal s Hlinko in Poljaki s ciljem, da ustvari nekak slovanski opozicijonalni blok. Tudi topot ni uspel. V zadnjih mesecih pa vzbujajo splošno pozornost ponovni poskusi sodelovanja Lige in Kramařevih narodnih demokratov. Ti so v zadnjih letih mnogo izgubili in jim je taka osvežitev nujno potrebna. Hlinka sam spremlja te poskuse s simpatijami, ker stojita ti stranki na narodni podlagi.

Zakaj ti in podobni načrti niso nikdar prav uspeli, za to so različni vzroki. Leta trajajoči spori med posameznimi strankami so premočno učinkovali na ljudi, da bi se tako lahko izbrisali. Voditelji sami, mnogokrat iz egoističnih razlogov, niso hoteli popustiti, pozneje niso niti mogli, izgubili so prožnost, da bi naraščajoče razlike izravnali. Tako imamo sedaj v ČSR 19 strank in grup. Najmočnejša je med njimi republikanska, ki pa po smrti voditelja dr. Švehle nazaduje.

Sodelovanje s Češkoslovaško

V nedeljo ob 10 dopoldne je bil v Pragi občni zbor Češkoslovaške-jugoslovanske lige (centrale), ki s svojimi 18 podružnicami predstavlja najmočnejšo organizacijo na polju slovanskega zbližanja. Mesto predsednika min. Hodže, ki je sedaj v Angliji, je vodil občni zbor primator mesta Prage dr. Baxa, ki se je po pozdravu delegatov spomnil umrlih delavcev na slovanskem zbližanju in odbornikov Lige, dr. M. Koutskega in V. Štepanka. Nato je g. primator pozdravil zastopnika jugoslovanskih J. č. lig g. dr. E. Stareta, ki se mu je zahvalil v slovenskem in češkem govoru za njegova predavanja po Češkoslovaškem. Sledila so poročila, ki so pokazala, kako uspešno omenjena organizacija deluje. Po odmoru so sledile volitve. Za predsednika je bil zopet izvoljen min. dr. Hodža, za podpredsednika pa namesto odstopujočega dr. Baxe dr. P. Zenkl. Primator dr. Baxa je bil nato soglasno izvoljen za častnega člana lige. V imenu jugoslovanskih J. č. lig mu je v daljšem govoru čestital dr. Stare.

Dr. Stare je v poslednjih dneh predaval v Budejovicah, Taboru in Benešovu. Predavanja so bila dobro obiskana. V Taboru je bil prisoten tudi starosta mesta dr. Soumar z mnogimi predstavniki industrijskih in trgovskih krogov, pravtako nekaj srednješolskih profesorjev in dijakov. V Benešovu, ki šteje komaj preko 7000 prebivalcev, je bilo na predavanju več sto ljudi, kar priča o velikem zanimanju tega mesta za Jugoslavijo in Jugoslovane. Prišli so tudi vojaki tamošnjega »jugoslovanskega« polka s poveljnikom.

Promet PH

Belgrad, 4. apr. AA. Meseca marca je štednja ugodno napredovala. Pristopilo je 4163 novih vlagalcev, tako da nalaga zdaj pri Poštni hranilnici 346.117 oseb. Višina vlog je zrasla za 16,635.061.92 Din in je znašala konec marca 777,040.152.01 Din.

V čekovnem prometu je zdaj pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah 24.484 čekovnih računov. Promet po teh računih je znašal meseca marca Din 4.798,854.421.40, od tega se je izvršilo s prenosom brez uporabe gotovine 49.59 odstotkov. Stanje vlog na čekovnih računih je znašalo konec marca Din 1.062.937.757.37.

Skupno presegajo vloge pri Poštni hranilnici 1.839 milijonov Din.

Slovanski dijaki na Dunaju

Dunaj, 4. apr. AA. Zveza vseslovanskega dijaštva na Dunaju, v kateri so združeni Poljaki, Čehoslovaki in Jugoslovani, je imela svoj redni občni zbor. Udeležba je bila odlična. Radi odsotnosti dolgoletnega predsednika Čehoslovaka Retlaka je vodil zbor najstarejši odbornik Poljak Lipski. V svojem otvoritvenem govoru se je spomnil mučeniške smrti največjega Jugoslovana, blagopokojnega kralja Aleksandra. Zatem so sledila poročila. Zveza je lani opravila vsestransko koristno delo. Po razrešnici staremu odboru so izvolili nov odbor, ki ga tvorijo: g. **Herman**, dijak živinozdravilstva, Jugoslovan; podpredsednika Poljak Lipski in Čehoslovak Matopust, tajnica Corna, Čehoslovakinja, blagajnik Jugoslovan Tomič.

Zbor obrtniških zbornic

Belgrad, 4. aprila. AA. 9. in 10. junija t. l. se bo vršila v Splitu državna konferenca obrtniških zbornic in obrtniških odsekov vse kraljevine. Dnevni red konference je: Sprememba zakona o neposrednih davkih, obrtniški statut, način pospeševanja obrti. 7. in 8. junija se bo vršila pripravljalna konferenca vseh glavnih tajnikov obrtniških zbornic.

Izenačenje medn. trg. prava

Belgrad, 4. apr. AA. Mednarodna trgovinska zbornica je prevzela akcijo za izenačenje mednarodnega trgovinskega prava. V začetku prihodnjega meseca bo imel svet mednarodne trgovinske zbornice v Parizu konferenco, na kateri bo razpravljal o raznih načrtih, ki jih bodo o tem vprašanju predložili nacionalni odbori zbornice. Izdelava referatov o izenačenju mednarodnega trgovinskega prava je poverjena zastopniku jugoslovanskega nacionalnega odbora.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. aprila. AA. Finančni minister je razveljavil odlok, ki je nalagal izvoznikom koruze in pšenice na Češkoslovaško, naj predlože radi opravičbe svojih potrdil o zavarovanju valute poleg naših listin tudi češkoslovaške carinske listine. S tem odlokom hoče finančni minister pospešiti izvoz teh pridelkov.

Belgrad, 4. aprila. AA. Na vlogo Zveze zdravniških zbornic v Belgradu je davčni oddelek finančnega ministrstva odobril predlog Zveze, da se pri odmeri davka na dohodnino imajo davčne uprave pri bodoči odmeri pridobnine zdravnikov ravnati po predlogu Zdravniške zbornice ozir. krajevne stanovske organizacije zdravnikov za presojo višine zaslužka — razen, če niso davčne uprave dobile nasprotnih dokazov. V tem zmislu je odšla okrožn. na finančna ravnateljstva in na davčne uprave.

Belgrad, 4. aprila. AA. Kmetijski minister je dovolil 15 dnevni dopust veterinarjem, ki se koncem maja in začetkom junija udeleže ekskurzije po Bolgarski. Ekskurzija, ki jo priredi Jugoslovansko-veterinarsko združenje, naj pospeši medsebojne stike med našimi in bolgarskimi veterinarji. Kasneje obiščejo Bolgarsko tudi dijaki veterinarske fakultete v Zagrebu.

Drobne vesti

Zagreb, 4. aprila. b. Kakor znano, je zagrebško okrožno sodišče obsodilo na smrt na vešalih Ano Trull, ki je ubila svojega sina, njeno hčerko pa na 15 let ječe. Sodišče je danes ob 11 dopoldne razglasilo sklep Stola sedmorice, ki je pretvoril smrtno obsodbo na 20 let težke ječe, medtem ko je za Adelo Trull zahteval obnovo procesa.

Pariz, 4. aprila. AA. V kratkem bodo na poseben »Jugoslovanski dan« po vsej Franciji zbirali prispevke za spomenik blagopokojnega kralja Petra in blagopokojnega kralja Aleksandra.

Tokio, 4. aprila. c. Mandžurski cesar je davi na japonski križarki priplul v japonske vode. Nasproti mu je prišlo nad 70 japonskih vojnih ladij, ki so ga nato spremljale do japonske obale. Mandžurski cesar bo obiskal japonsko cesarico in cesarja. Temu obisku se pripisuje velik političen pomen.

Razpis služb

Kraljeva banska uprava razpisuje službo okrajnega sanitetnega referenta pri okrajnem načelstvu v Črnomlju s plačo uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino.

Objava

Ljubljana, 4. aprila. AA. Kr. banska uprava dravske banovine objavlja:

Z uredbo ministrskega sveta, ki je objavljena v »Službenih novinah« z dne 1. aprila t. l., je ukinjena državna taksa na vozovnice v avtobusnem prometu.

Kr. banska uprava opozarja javnost, da s to uredbo ni prizadeta banovinska taksa in se bo banovinska taksa na vozovnice v avtobusnem prometu nadalje pobirala.

Pismo slovenskega misijonarja Kereca

Med ognjem in mečem „rdečih“

Kakor da bi temna noč ležala nad zemljo in prekinila veselo petje ptičic, tako so dogodki minulega pol leta prekinili naša tako prisrčna misijonska dopisovanja. Meni se je zdelo, da se je menda Sueški prekop posušil in da zato ne more priti nič čez njega iz Evrope v naše misijonske livade daljnega Vzhoda, tako dolgo že nisem prejel ne pisem in ne drugih pomožnih odpošiljatev. Upam, da ste moje zadnje pismo, kjer sem Vam poročal o mojem misijoniranju v Nam-honškem gorovju med ondotnimi, lahko rečemo, še divjaki in nato zopet dva meseca: julij in avgust na jugu v mojem prejšnjem misijonu Tong Lo Wan, Sam Sui Po, Hong-kong in Makao, prejeli. To so bili trudapolni dnevi z nad 70 govori in mnogimi drugimi dušnopastirskimi opravili. Toda bili so to dnevi bogatega ribolova in Bog mi je dal pri tem posebno pomoč in milost, da utrujenosti niti čutil nisem, tako močno je namreč srce hrepenelo po zveličanju mnogih duš in po napredku svetosti onih, ki so me poslušali in iskali pri meni dušne pomoči.

Prve dni septembra sem se moral vrniti v svojo centralo Shiu-Chou, da sem otvoril novi šolski semester naše srednje, osnovne in obrtne šole. Da imamo za misijon še največ pričakovati od dobro urejenih in resnih šol, posebno med inteligenco, o tem smo prepričani.

Napel sem vse svoje sile, da bi v tem oziru prvačila osrednja postaja, in poleg tega tudi organiziral pouk veronauka med katehumeni v mestu in na deželi. In ko sem z največjim upanjem zrl krasno bodočnost tako organiziranega dela, je čez noč pridrvela komunistična vojska čez naš misijon in ves severni Kwantung ter nam prekrižala naše načrte in pretrgala zvezo z morjem, tako, da mi skoraj skozi celih šest mesecev ni bilo mogoče dopisovati. Nad 200.000 mož broječa rdeča armada je z ognjem in mečem pustošila deželo in zdelo se je, da ne bo konca človeškemu klanju. Ker so po komunističnem pravcu vedno kristjani in misijonarji v prvi vrsti žrtve meča, so nastale hude zmešnjave in zbeganja med kristjani in misijonskimi šolami širom dežele. Vse je bežalo in sililo proti centrali. Bili so to dnevi grozote in silne skrbi, dnevi vednega premikanja in vsakovrstnih presenečenj, dnevi zbeganja in polni težav za misijonarje. Več rezidenc smo morali izprazniti in šole začasno zapreti, ljudi in gojence pa spravljati v varnejše kraje, v zakotno gorovje. Bili so pa tudi dnevi goreče molitve, zaupanja v Boga in vdanosti v sveto voljo božjo. Videli smo lahko živo vero mnogih kristjanov, ki so vdano in mirno pričakovali dneve mučenja za vero v Boga; videli smo tudi strah in zbeganost mnogih, ki so raje zapuščali svoje domove, kakor da bi se izpostavljali kakemu mučenju. Vsem smo šli na pomoč z besedo in dejanji in s sv. zakramenti. Ojačili smo prve, da so bili vdani v voljo božjo; tolažili smo druge, naj mirno prenašajo nastale težave, da bo končno dobri Bog poslal mirnejše čase in se bodo lahko zopet vrnili na svoje domove.

Ker komunistom primanjkuje streliva, nočejo zapravljati za smrtne eksekucije puškinih krogel, ampak se pri tem poslužujejo le noža in meča na prav mesarski način. Ker pri mučenju ravnajo silno nečloveško z nedolžnimi žrtvami, je umljivo, da je strah naših ubogih kristjanov, posebno neofitov, zelo upravičen pred njimi. Ni se treba čuditi, če mnogim zmanjka poguma in se zato rajši umaknejo pred usmrtitvijo v daljne varnejše kraje. Potrebna pa je pri tem vedno misijonarjeva navzočnost, da vodi, da svetuje, tolaži in podpira vse v taki skupni nesreči in preizkušnji. Koliko bolj pa še potrebujejo njegove pomoči otroci sirotišnic in zavodov, ki sami ne znajo, kaj ukreniti in kam se obrniti. Mislite si, koliko časa in energije vse to stane ubogega misijonarja, navadno pri tem samemu sebi prepuščenega. Poleg dobrega zdravja in neomajnega zaupanja v božjo previdnost potrebuje še posebnega razsvetljenja od Boga, da spretno in uspešno ukrepa v taki preizkušnji.

To so bili zame meseci, polni take skrbi in zato upam, da oprostijo mojemu molku vsi moji dobrotniki in znanci in listi, katerim sem dopisoval in ki imajo pravico do naših revnih poročil, in do katerih me veže velika hvaležnost za njihovo pomoč. Odkrito vam povem, da je tako težak križ ležal na mojih ramah, da se mi je pot na Kalvarijo zdela predolga in da sem si želel čim prej dospeti na vrh. Pogum pa mi je dajala misel, da bi bilo prelitje krvi še najlepše zagotovilo za rešitev moje duše večnega pogubljenja. Zato sem z mirnim srcem gledal nasproti morilnemu meču naših najhujših sovražnikov — komunistov. Sklenil sem do skrajne ure čuvati osrednjo postajo, druge pa poslati z rednimi umikajočimi se državnimi četami. Toda dobri Bog me še ni našel za tako srečo dovolj sposobnega in tudi menim, da nas ni hotel preizkušati do skrajnosti. Dal je moč rednim vladnim četam, da so v zadnjem trenotku odbile napad in pregnale komuniste iz našega vikarijata v sosednje province Kwai-Ču in Seč-Wan. Gotovo se ondotnim misijonarjem nič boljše ne godi, če ne še slabše, kakor nam ob obisku takih nedobrodošlih gostov. Mi molimo zanje in gotovo tudi tam v domovini molite za vse nas misijonarje na fronti za Kristusov križ.

Po takem opustošenju in razdejanju v vikarijatu imam zopet mnogo dela, da spravim vse nazaj v redni tir. Zelo me skrbi, kaj je z g. Gederjem. Njegov okraj je bil zaseden od rdečih in zvedeli smo le toliko, da se je zatekel nekam v gore, kamor se je že večkrat skril pred roparskimi napadi. V takih primerih je tu zelo težko dobiti poročil, ker pošta ne posluje, na govorice ljudi, zlasti poganov, pa se ni dosti zanašati. Zelo željno pričakujem pisma od g. Gederja in takoj, ko se oglasi, bom to poročal v misijonske liste.

V drugih okrajih: Lak Chong, Yanfa, Chihing in Namhong so rezidence zopet zasedene in tudi šole otvorjene. Kakor misijonarji poročajo, nam je ljubi Bog v teh okrajih še posebno prizanesel, da na poslopjih ni bilo prevelikih poškodb. Ying Tak je bilo središče vojaškega premikanja kantonskih čet, in je zato rezidenca bila zasedena po vojaštvu.

Misijonar Schützdeller je kljuboval zelo velikim naporom. Potem ko so se vladne čete premaknile proti Lin Čao (misijon g. Gederja), je g. Schützdeller zopet otvoril šolo, ki sedaj že dobro funkcionira.

Ker redno vojaštvo zasleduje in podi komuniste tudi v sosednjih provincah, smo za enkrat bolj slabo preskrbljeni z rednim vojaštvom, zato so se zopet pojavile roparske tolpe, ki tudi zelo ovirajo delo misijonarjev. Postavili so namreč na vseh važnejših križiščih neke vrste carinske takse. Kdor hoče potovati naprej in peljati svojo prtljago, jim mora izplačati gotovo vsoto, sicer ga »zarubijo« in domačini morajo zanj plačati izdatno odkupnino. Zato se kristjani ne upajo tako pogosto oddaljiti se in prihajati na misijon.

Kljub tem zmešnjavam in trdim preizkušnjam lahko beležim z velikim zadovoljstvom lepe uspehe po vseh okrajih našega vikarijata. Ne samo da nismo skrčili števila naših ustanov, nego so nekateri misijonarji otvorili še celo druge, nove. Posebno lepo delujejo novo ustanovljeni mladeniški krogi Katoliške akcije. Pri tem so nam desna roka dobro izobraženi učitelji, ki so študirali tu v Siu Čao na naši srednji šoli in položili učiteljske izpite pred državno komisijo. Dober misijonski uspeh je večji del odvisen od temeljite izobrazbe mladine v šoli. Ta ponese nov ogenj v domače družinske kroge in življenje je bolj goreče. Sam vodim zaenkrat težko borbo za priznanje pravice javnosti naši osrednji šoli. Da smo v tem pogledu prišli precej naprej, je s tem že tudi zagotovljen končni uspeh.

Priporočam to zadevo in sebe samega v molitev vsem misijonskim dobrotnikom in prijateljem. Pomagajte mi tudi nekoliko z gmotnimi sredstvi, ker se nahajam v velikem pomanjkanju. Vsemogočni pa naj bo plačnik za vsa taka dobra dela.

Z najlepšimi misijonskimi pozdravi za vse Vam hvaležni

Jožef Kerec, Sal. Mis.

Naše Slov. gorice in prometne zveze

V Mariboru, začetkom aprila.

Iz vrst naših naročnikov iz Slovenskih gorice smo prejeli sledeči dopis, ki ga radi aktualnosti radi objavljamo.

Iz vladne deklaracije sedanje vlade je jasno razvidno, da namerava vlada tekom bodočih dveh let zgraditi na novo več prometnih žil: cest in železnic. Posebno moramo pozdraviti misel, da pride končno že enkrat do zveze Slovenije z morjem. Ker smo prepričani, da bo vlada svoj program tudi poizkušala izvesti, ne bo škodovalo, če pridemo tudi mi obmejni Slovenci na dan z mislijo in predlogom, da naj bi tudi naše Slovenske gorice dobile boljše prometne zveze. Samo na ta način bo mogoče, da bodo prišle čim preje iz velike gospodarske stiske.

Slovenske gorice ležijo takorekoč v okvirju železniških prog: Špilje-Radgona (ta del proge za nas ne pride v poštev, ker leži na avstrijskih tleh) — Radgona—Ormož—Pragersko—Maribor—Št. Ilj. To je res lepa krožna proga, ki veže obronke in bogata polja ob Muri in Dravi. Imamo pa vmes še široko gričevje in na raznih naravnih zakladih bogate Slovenske gorice, ki so popolnoma odrezane od sveta. Daleč od vseh železniških zvez leži metropola Slovenskih goric Sv. Lenart in naprej Sv. Trojica, Sv. Jurij itd. Tu imamo najbogatejše predele našega sadja, tu imamo lepe vinske vrhe, vsi pridelki teh krajev bi se spravili z novo prometno zvezo veliko lažje in boljše v denar.

Iz Sv. Antona v Slov. Goricah mora oni, ki hoče v Ljubljano ,najpreje prehoditi ure in ure peš, da pride do prve železniške postaje v Ptuj. Če pa se hoče peljati v Maribor, je treba plačati dragi avtobus, ki ima slabe zveze in je deloma tudi odvisen od vremena, ali pa mora iti peš do 30 km, da pride do sedeža svojega okrajnega načelstva. Drugi kraji v Slovenskih goricah pa imajo deloma še slabšo zvezo in so še bolj oddaljeni od železnice in od Maribora, kjer je njihovo politično središče, pa tudi gospodarsko so navezani na Maribor. Ako hoče kmet iz Slovenskih gorice prodati svoje pridelke, jih mora peljati na oddaljene kolodvore Pesnica, Maribor, Ptuj, Križevci, Gornja Radgona. Vožnja do teh kolodvorov povzroča večkrat toliko stroškov, kolikor znaša izkupiček.

Nujno potrebna je pa proga Maribor-Križevci-Ljutomer tudi zato, ker bi s tem dobilo tudi naše Prekmurje krajšo in boljšo zvezo z ostalo Slovenijo. Ta proga, ki bi bila gotovo sama na sebi rentabilna, bi bila velike važnosti tudi iz strateških ozirov.

Proga naj bi bila izpeljana iz Maribora gl. kol. ter bi se v Košakih odcepila na desno proti Sv. Marjeti, kjer bi bila postaja. Zavila bi nato po dolini proti Sv. Lenartu, kjer bi bila druga postaja. Od Sv. Lenarta bi šla proga naprej po dolini med Sv. Trojico in Senarsko, kjer bi bilo postajališče, nato pa dalje med Cogetinskim hribom in Sv. Antonom, kjer bi spodaj bila postaja. Od tu naprej bi peljala proga na desni od Sv. Jurija, kjer bi bila postaja in bi dosegla glavno progo pri sedanji postaji Križevci.

Ta proga bi bila izrednega gospodarskega pomena za Maribor sam, ker bi nastalo s tem gospodarsko močno zaledje Maribora. Tako bi bil Maribor vsaj deloma oškodovan, ker je moral prepustiti Ljubljani vse urade. Ravno v teh krajih vlada sedaj tudi velika brezposelnost. Z gradbo te proge, ki bi bila zgrajena po terenu, ki ne stavi nobenih velikih zahtev, bi bilo bolj pomagano obmejnim krajem, kakor z vsemi obljubami, da se bodo gradile ceste in regulirala Pesnica. Ker tudi načrt za tako progo ni nov, saj mora biti načrt za to progo že pri direkciji v Ljubljani ali pa pri ministrstvu prometa v Belgradu, tudi zahteva sama ni nova. Treba je samo, da od zahteve, ki je popolnoma upravičena, ne odnehamo, dokler te proge ne dosežemo. Zato opozarjamo že sedaj one, ki se bodo potegovali za mesto narodnega poslanca v srezih Maribor levi in desni breg, Ljutomer, Murska Sobota in Ptuj, da ne pozabijo na to važno zadevo Slovenskih goric, Prlekije, Prekmurja in Ptujskega polja. Zlasti pa bi morala trdovratno in povsod zahtevati to poslanca mariborskega levega brega.

KAVA HAG
varuje srce
in živce!

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Poročajte o pripravah! Priprave za II. evharistični kongres so v tako razveseljivi meri zajele vse jugoslovanske katoličane, kakor kaj podobnega še nismo doživeli. Zlasti pravilno je bila razumljena beseda o potrebi duhovne priprave. Evharistični križi vedno gosteje označujejo našo zemljo in kličejo prav vse v evharistično armado. Pa tudi zunanje priprave vernikov so nad vse živahne. Vendar pa je imelo vse to delo doslej premalo odmeva v našem časopisju. Ne gre za to, da se ta ali ona župnija postavi, pač pa delo ene župnije lahko služi kot pobuda drugi, kjer je morda še premalo življenja. Zato pozivamo župnijske pripravljalne odbore, da redno poročajo časnikarskemu odseku glavnega pripravljalnega odbora o vsem, kar se je količkaj pomebnega zgodilo v nizu priprav na kongres. Poročajte pa takoj, ker stare novice seveda niso več novice.

Kaj bo sedaj glavna naloga po župnijah? V kratkem dobijo posamezne župnije obširna vprašanja glede udeležbe na kongresu. In to je sedaj ena najvažnejših nalog, da namreč ugotovimo, koliko bo iz posameznih krajev udeležencev. Udeležba iz posameznih župnij bo v neki meri vsaj tudi slika evharističnega navdušenja. Seveda bodo marsikje sedanja kriza pa oddaljenost in še druge ovire krive, da tudi pri najboljši volji ne bo mogoče poslati na kongres onega števila, ki bi odgovarjalo dejanskim željam in hrepenenjem. A župnijski pripr. odbori naj bi storili vse, da se čim več ovir odstrani in čim večjemu številu vernikov omogoči prihod na kongres. Revnim naj bi pomagali premožnejši. Tu naj se izkaže pravo občestveno mišljenje, ki mora družiti katoličane, zlasti še, če gre za tako prvobitne stvari, kot je proslava Najsvetejšega. Župnijski pripr. odbori naj dalje izvedejo tudi primerno agitacijo za udeležbo in za **prijavo udeležbe.** Marsikje pravijo: na kongres bomo prišli, a kaj se je treba toliko časa preje prijavljati! Takim povejte ,da je njih mišljenje povsem krivo. Ob kongresu bo šlo za stotisoč ljudi, za katere je treba mnogokaj naprej pripraviti. Neprijavljeni bodo kongresu odn. vodstvu kongresa v breme in bodo brez potrebe otežavali delo vodstva. Zato mora veljati načelo: Vsakdo, ki se bo udeležil kongresa, se mora pri svojem župnijskem pripr. odboru odn. župnem uradu prijaviti in si že v naprej vse potrebno zagotoviti glede vožnje, prenočišča in prehrane. Število udeležencev je potrebno vedeti tudi radi tega, da bo mogoče pravočasno pripraviti dovolj obsežne prostore za stanovska zborovanja in tudi vse potrebno ukreniti glede skupnih pobožnosti, zlasti skupnega obhajanja. — Z vso ljubeznijo se takoj oprimite dela in skrbite, da bo udeležba iz vaše župnije čim najbolj častna!

Narodno romanje na Brezje. Neposredno po evharističnem kongresu, t. j. v ponedeljek, 1. julija t. l. bo v zahvalo za pomoč Marije Pomagaj pri kongresu veliko narodno romanje na Brezje, kjer bo po možnosti opravil sv. daritev sam zastopnik sv. Očeta. Tudi na to že sedaj mislite. Oni, ki bodo šli na Brezje, bodo morali seveda v noči od 30. junija na 1. julij prenočiti v Ljubljani, v kolikor ne bodo že 30. jun. v večernih urah odpotovali na Brezje. S prijavo udeležencev nam tudi javite, koliko se jih udeleži romanja na Brezje, da bo mogoče pripraviti dovolj prevoznih sredstev.

Jubilej velikega dobrotnika Slovencev

Veliki prijatelj in dobrotik naših izseljencev v Holandiji **p. Teotim van Velzen O. F. M.** je obhajal te dni 50 letnico svojega rojstva. Gospod pater ima izredno veliko zaslug za naš narod. Takoj ob prihodu večjih skupin naših jugoslovanskih izseljencev v Holandijo se je ta blagi Holandec že pred 10 leti začel učiti našega jezika, ki ga danes popolnoma razume in dobro govori, ko vsako nedeljo pridiguje in spoveduje naše rojake. Združil je Jugoslovane v katoliška društva, o katerih se je že večkrat reklo, da so med najboljšimi društvi naših izseljencev. Naš narod spoštuje in ljubi »svojega« patra kot očeta. To se je pokazalo zlasti na njegov rojstni dan. Kapelica v Gezellenhuisu Emma je bila nabito polna vernikov, pevski zbor iz Heerlerheide je prepeval med sv. mašo. — Po službi božji pa je izročilo slovensko dekle g. jubilantu krasen šopek nageljnov in rožmarin — slovenski znak. Pevski zbor mu je zapel »Pozdravljen«, predsednik »Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare« g. Ivan Novak mu je pa v imenu vseh katoliških Jugoslovanov izročil diplomo časnega predsedstva imenovane Zveze.

Vsi naši dobri Slovenci — izseljenci v Holandiji se vesele tega dne in hvalijo svojega Boga, da jim je poslal na potu njihovega dandanes tako težkega življenja tako dobrega prijatelja! V svoji hvaležnosti pa prosijo Gospoda, da jim ohrani tega plemenitega gospoda do skrajnih mej življenja ter da mu tudi v bodoče bogato blagoslavlja njegov trud in skrbi za naš narod!

Častitkam in željam naših rojakov v tujini se pridružuje tudi naša slovenska domovina, katero holandski g. pater dobro pozna — saj je bival nad pol leta med nami — in ki ga v njegovi nesebičnosti in požrtvovalnosti do našega naroda visoko ceni! Patru Teotimu, ki je tudi naročnik našega lista, kličemo: Ad multos annos!

Vihar v Predosljah

Preteklo soboto je divjal po vsem podnožju Storžca pravi vihar. Preje čisto toplo ozračje je zmrazil mrzel sever, ki je v nekaterih krajih napravil kar precej občutno škodo. Raztrgal je strehe, odkrival kozolce in jih podiral.

na. Suhi je zvrnil v obcestni jarek voz naložene hoste s konjem vred. Pri tovarni g. Zabreta v Britofu je odtrgal pločevinasto streho na skladišču ter jo vrgel kakih 10 metrov daleč. — Gasilnemu društvu v Predosljih je napravil občutno škodo. Podrl je leseni stolp za sušenje cevi, ki je stal poleg gasilnega doma, ter omajal celo ostrešje doma. Stolp, ki je bil postavljen pred 30. leti, ko je bilo društvo v Predosljih edino v celi fari, je padel na cesto ter so ga morali požrtvovalni gasilci takoj odstraniti, da ni oviral prometa. Pri padcu je poškodoval tudi telefonsko zvezo Mlekarske zadruge s Kranjem.

S tem je postavljeno tuk. gasilno društvo pred dejstvo, da si poišče novo selišče in postavi nov dom, ker dosedanji ne odgovarja več potrebam in razmeram. Upamo, da bodo gasilci pod sedanjim vodstvom tudi v tem oziru razumeli svoje geslo: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč!

— **Pri slabi prebavi**, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščanju na koži, tvorib uravnava »**Franz Josefova**« voda izborno toli važno delovanje črevesa.

Iz domače politike

Izjava. Gospod min. v pok. Ivan Vesenjak iz Maribora nam sporoča, da je umaknil svojo kandidaturo in da sploh ne namerava kandidirati na nobeni listi pri volitvah 5. maja.

Druga kandidatna lista za Ljubljano. Pri okrajnem sodišču bo danes vložena druga kandidatna lista za mesto Ljubljano, da se na njej overijo podpisi 40 predlagateljev — volivnih upravičencev. Na tej (Hodžerovi) listi kandidirata: dr. Ivo Potokar, odvetnik v Kamniku in dr. Fran Vidic, vladni svetnik v pok. iz Kamnika. Kot namestnika fungirata: dr. Gržina Fran, trgovec v Ljubljani ,Celovška cesta 44, in Demšar Fran, posestnik v Ljubljani, Podlimbarskega ulica št. 33. — Okrajno sodišče je overovilo podpise predlagateljev na Jevtičevi listi J. J. Kavčič in dr. Riko Fux.

On ne bo kriv. Vodja »etičnega pokreta« Miljenko Vidovič, ki je postavil lastno listo, je imel v Sarajevu svoj prvi volivni govor. Dejal je, da polaga največjo važnost na ljudi, a ne na programe, na dušo, ne na besede. Etika pomeni skladnost besed, misli in občutkov, pretvarjanje dobrin v delo in akcijo. Če mu nekateri nasprotniki očitajo, da s svojo kandidaturo ne bo prodrl, jim odgovarja Vidovič, da je dejansko že uspel, ker je odprl vrata za izhod iz krize, zdaj pa je na ljudstu, da ga razume in da gre za njim! Ako narod ne pojde za njim, bo sam kriv zla, ki ga bo zadelo. Vidoviču po vsej verjetnosti ne bo uspelo, da postavi lastno kandidatno listo.

Posvetovanje izvršnega odbora Jugoslovanske narodne stranke. V Belgradu se je sestal izvršni odbor Hodžerove Jugoslovanske narodne stranke. Posvetovanje je trajalo ves dan. Predsedoval je Svetislav Hodžera. Iz Slovenije je bil navzočen dr. Ivan Potokar. Sklenjeno je bilo, da bo stranka postavila na svojo listo samo po enega kandidata v posameznih okrajih. Prerešetali so vse kandidate in njihove namestnike.

Prometnemu ministru Vujiču so na sestanku predstavniki vseh bivših političnih strank v Derventi ponudili kandidaturo. Minister Vujič je odgovoril, da se zahvaljuje za to pozornost. — Okrajno sodišče v **Karlovcu** je potrdilo kandidaturo Nikola Petraka, trgovca in bivšega poslanca. Nadalje kandidaturo dr. Nikole Badovinca, odvokata ter kandidaturo Antona Draganiča, inženjerja iz Karlovca. Vsi ti kandidati se vežejo z Jevtičevo listo. Potrjena je bila tudi kandidatura Adolfa Kralja, in sicer na Hodžerovi listi.

Kandidati na Topalovičevi listi. Za kandidata na Topalovičevi listi so na sestanku v Novem mestu izbrali Jurija Stanka iz Ljubljane, za namestnika Antona Jakšo iz Škrjancev pri Novem mestu. — Za kandidata v **radovljiškem** okraju je bil določen Čelešnik z Jesenic, za namestnika posestnik Rozman iz Bohinjske Bistrice. V **gornjegrajskem** okraju kandidira Koradej Sedlar iz Šoštanja, namestnik Alojz Breznik; v **logaškem** okraju Niko Bricelj, tajnik Zveze lesnih delavcev; v **prevaljskem** okraju g. Eržen, namestnik g. Lampreht. — »Delavska Politika« razlaga zadnji ukrep ministra za socialno politiko glede nameščencev socialnih zavodov tako, da naj uradništvo samo pazi, da se bo gibalo v okviru zakona in da ne bo zanemarjalo med volivno agitacijo svoje službe. Socialni zavodi so popolnoma samoupravni, zakonodajalec si je pridržal samo pravico nadzorstva. Nadzorna oblast je lahko posegla vmes, če bi nameščenci kršili zakonite določbe teh ustanov. V okviru določb veljavnih zakonov so nameščenci polnopravni državljani in kot takšni deležni vseh pravic. Ta razlaga »Delavske Politike« kaže, da je ukrep socialnega ministra hudo zadel Topalovičeve prijatelje.

»Jugoslavija über alles.« Angleški poslanik Nevile Henderson, ki v kratkem času zapusti Jugoslavijo, se je od Društva prijateljev Velike Britanije v Zagrebu poslovil s posebnim govorom. Dejal je, da ne bi rad govoril o notranjem položaju v Jugoslaviji, ker bi to ne utegnilo biti prijetno ne njegovi, ne jugoslovanski vladi. Kljub temu se hoče dotakniti tega vprašanja. Z velikim zanimanjem sem za časa svojega 5 letnega bivanja opazoval rojstvo države, ki je poklicana, da igra v bodočnosti važno vlogo v svetu, še posebno veliko vlogo v srednji in južno-vzhodni Evropi. Že minister John Simon je dejal, da je zadovoljna, napredna, močna in zedinjena Jugoslavija v interesu vse Evrope. Naravno in prirodno je za človeka, da ljubi svoj rojstni kraj in ga ceni nadvse. Noben kos zemlje ni tako drag kakor ta. Toda kljub temu je celina večja in morda tudi bolj mila, kakor en del. Jugoslavija je krasna zemlja, zato je vredna vse ljubezni. »Povedal vam bom v jeziku, ki ga morda bolje razumete kakor angleškega: Jugoslavija über alles, ali še bolje: Čuvajte Jugoslavijo.« Nato je govornik opisal hudo bol, ki ga je zadela, ko je zvedel za tragično smrt kralja Aleksandra. Jugoslavijo čaka še lepa bodočnost.

Ljubljanske vesti:

Hotel Tivoli - otroški dom

Med dolžnosti mestne občine spada tudi skrb za zapuščeno mladino, zlasti za sirote brez staršev ali za take otroke, ki so jih starši, posebno nezakonske matere, zavrgli ter so pristojni v Ljubljano. Ta skrb nalaga mestni občini vedno večje breme. Lansko leto je morala mestna občina plačevati rejnine za 59 otrok, ki so v mestu še zapuščeni in ki bodo prej ali slej padli v breme mestni občini. Lani vse leto je mestna občina izdala za rejnine, za razne izredne in redne podpore ter za druge panoge mladinskega skrbstva lepo vsoto 1,133.00 Din, vsoto, ki tudi še ni bila doslej dosežena.

Mučno pa je za mestno občino, da nima lastnega doma, kamor bi spravljala zapuščeno mladino, tako, kakor ima zavetišče za stare onemogle prebivalce. Državni dečji dom je premajhen, da bi mogel sprejeti tudi vse ljubljanske sirote. Tako mora mestna občina oddajati otroke v rejo raznim zanesljivim ženskam na deželi ter plačevati rejnine, ki dosegajo lepe zneske. Pravici na ljubo moramo ugotoviti, da te ženske delajo z otroci lepo in jih pošteno vzgajajo, vsega, kar bi jim pa mogel nuditi otroški dom, pa seveda ne zmorejo.

Napravljeni so bili že razni načrti in kombinacije za mestni otroški dom, dokler ni prišla mestna občina na idejo, da bi se dal v ta namen sijajno uporabiti hotel Tivoli, ki je last mestne občine. Kot hotel ne donaša mestni občini prav nič, kvečjemu zgubo. Za otroški dom pa bi bil izvrstno uporaben. Daleč od mestnega ropota in zaprašenih cest, sredi zelenja in na solnčni legi, z lepimi prostori za igrišča in za sprehode, bi bil to idealen otroški dom. Seveda bi bilo treba hotel Tivoli precej prenarediti, ker je sedanje stanje poslopja slabo. Vse adaptacije bi veljale mestno občino 1 milijon 500.000 Din, kar je razmeroma malo, če pomislimo, da bi mestna občina dobila za to vsoto tak otroški dom, ki mu ga ne bi bilo para v državi in katerega bi mogla občina pokazati vsakemu tujcu. Načrti za adaptacijo so že napravljeni in čakajo uresničitve. Seveda mestni občini ne bi bilo treba plačati vsega zneska naenkrat, temveč bi mogla to razdeliti na večletne obroke. Povdariti pa bi bilo treba, da bi imela mestna občina dobiček že prvo leto, ko bi začel poslovati otroški dom, saj bi imela na drugi strani toliko manjše stroške za mladinsko skrbstvo.

Poleg stalnega zavetišča, bi bilo v tivolskem hotelu urejeno tudi dnevno zavetišče za revne otroke zaposlenih staršev in pa otroški vrtec, ob nedeljah in prostih dnevih pa bi bilo v tivolskem hotelu tudi splošno zbirališče otrok. Načrti so sicer lepi, toda tudi izvršljivi in pričakovati je, da voditelji mestne občine spoznajo nujno potrebo skorajšnje uresničitve otroškega doma v hotelu Tivoli.

„FOTOGRAFIJA MALEGA FORMATA“

DA, ALI NE?

Javno predavanje s projekcijami in zanimivo razstavo slik bo v soboto 6. aprila ob 20¼ uri v veliki dvorani hotela Union. - - Vstop prost.

⊙ **Versko predavanje** v radiju (5. postni govor g. kanonika dr. Opeke) bo v nedeljo 7. aprila izjemoma že ob 8.10.

⊙ **Nagajivo aprilsko vreme.** Že nad 10 let ni bil mesec marec tako sončen in topel, kakor letos. Marca smo imeli vsega 6 deževnih dni s 65.5 mm padavin. April pa je začel nagajati. V dveh dneh je že padlo 70.8 mm padavin. Od severa iz Rusije se je proti Sloveniji zagnal snežni val. Sprva je močno deževalo, ponoči pa je začelo snežiti in je neprestano do 2 popoldne snežilo v gostih kosmih, ki so bili težki in mokri. Mokri sneg je zato napravil po raznih javnih napeljavah precej škode. Po mestu je potrgal telefonske in brzojavne žice, kakor tudi žice električne napeljave. Žice so se trgale in padale na tla kar čez ceste in ulice tako, da so ovirale promet, zlasti avtomobilski. Snega je padlo nad 20 cm, ponekod v gorah pa nad pol metra. Po mestu je nastala huda brozga. Ljubljana je bila drugače odrezana v telefonskem prometu z ostalimi kraji države. Večina zvez je bilo dopoldne prekinjenih. Na magistratu so se delavci javljali v večjem številu za kidanje snega.

⊙ **Koncert Rdečega križa v Mostah**, ki bo drevi ob 8 v moščanskem kinu, bo nudil vsem velik umetniški užitek. Vsa tri moščanska pevska društva so prav dobro pripravljena za ta nastop. Vsa pevska društva sodelujejo brezplačno, tako da je ves čisti dobiček namenjen Rdečemu križu. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafiki g. Resnika na Zaloški cesti in zvečer pri blagajni. Koncert toplo priporočamo.

⊙ **Nesreča kurjača.** Včeraj dopoldne se je v mestni elektrarni ponesrečil tam zaposleni 26 letni kurjač Franc Zagradnik. Kidal je sneg s strehe, pri tem pa je padel z lestve ter se poškodoval na glavi in si zlomil desno nogo. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Aretirani babici.** Zaradi smrti neke mlade ženske, ki je umrla dne 20. februarja v bolnišnici, so šentviški orožniki aretirali neko babico ter jo izročili policiji, ki jo je včeraj zasliševala, nato pa izročila sodišču. Babica taji, da bi izvršila kaznivo dejanje. Aretirana je bila v tej zvezi tudi neka ljubljanska babica, ki je opravljala taka kazniva dejanja, vendar pa je bila izpuščena, ker pride itak kmalu pred sodišče.

⊙ **Preprečen vlom.** Predsnočnjim je neznan vlomilec vlomil v lokal Združenja elektrotehničnih obrti v III. nadstropju nebotičnika. Načel je že blagajno, ki pa je bila prazna. Slučajno pa je prišel v lokal neki uradnik, ki je zasačil vlomilca. Ta je planil navzdol po stopnicah, uradnik pa ga je skušal prehiteti z liftom. Vendar je bil vlomilec hitrejši ter je neopaženo izginil pri vratih. V lokalu pa je pustil dleto, ki je bilo izročeno policiji.

⊙ **Padec s tramvaja.** Včeraj dopoldne je pred glavno pošto padla s tramvaja šivilja Alojzija Novakova z Jegličeve ceste 17 ter si zlomila desno ključnico.

Ljubljana in aprilski sneg

»Kaaaj? — Ali ga vidiš? Pa naj še kdo zabavlja čez nas!«

Tako je nagovoril bradat mož, ogrnjen v staro pelerino in z lopato v roki mimodošlega znanca.

»Vidim ga, vidim, pa čutim ga tudi; ampak dobrega to ne bo nič! Meni se vedno bolj zdi, da bo vojska! Aprila smo že, pa še sneg! Kako pa to delajo na magistratu? Ali ne hodi nihče gledat na vremensko hišo v »Zvezdo«!«

»A, kaj tisto, z vremensko hišico — to ni nič. To je bilo nekdaj, ko smo imeli še župana. Sedaj hodijo gospodje rajši kam na uro gledat ali pa poslušat, koliko bije, in je prav tako: človek ne vé ne ure ne dneva!«

»Pa za dež in sneg tudi ne; je že tako. Ampak nekaj posebnega je pa to le, sneg v aprilu. Kje ga pa še imajo? Na Dunaju ga ni, v Belgradu ni, v Št. Jerneju ga tudi ni, mi v Ljubljani ga pa imamo! To je vendar nekaj posebnega in jaz bi rekel, če se kaj razumem na tujski promet, da bi ga morali dati gospodje na magistratu kam spraviti, da bi ga hodili lahko še o sv. Jakobu gledat. Če znajo živali tako pripraviti, da ne strohne, bodo tudi sneg kako spravili; praznih škatelj od sardin in drugih konserv je na smetiščih dovolj.«

»Imaš prav! Pa kako koristno bi to tudi bilo, ne samo imenitno. Revežev je v Ljubljani nič koliko, ki žive od same solate. Kako naj pa solata raste brez gnoja? Na, vidiš! Aprilski sneg je pa »beraški gnoj«, kakor pravijo; drugega gnoja pa v Ljubljani že tako več ni. To se pravi, nekaj ga je že še, ampak tisti ni za solato — preveč smrdi... Če bi pa aprilski sneg kuvertirali (mogoče »konservirali«?), bi lahko revežem »beraški gnoj« delili po potrebi!

»Ampak da ravno sedaj pada, v aprilu, je pa le čudno! Meni se kar zdi, da mora biti tukaj zadaj kakšna »afera«. Jaz že dobro vem: če se pripravlja v Ljubljani kaj posebnega, nanosi veter prahu nad Ljubljano kar na metre na debelo, ali pa sneg vse pokrije...«

»Ali bo pa vojska — boš videl! Pozdravljen.«

»Pozdravljen!«

Ponovitev koncerta Akademskega pevskega zbora

danes, dne 5. marca ob 20. uri v ‚Unionu‘

Oglejte si

Tičarjeve velikonočne razglednice v narodnem slogu

Mariborske vesti:

Krik s severne meje

Obmejni promet so Avstrijci popolnoma ustavili

Opetovano smo v našem listu opozarjali na neprestane kršitve mednarodnih pogodb, ki jih v zadnjih mesecih vrši Avstrija napram našemu prebivalstvu ob severni meji. Kljub vsem opozorilom pa se menda ni ukrenilo še ničesar, da bi se neznosno stanje reguliralo ter bi se našemu prebivalstvu na katerikoli način pomagalo. Poskusilo se je Avstrijce omehčati edinole z nekimi represalijami pri izdajanju potnih dovoljenj za za potovanje v Avstrijo. Gotovo pa to ni prineslo zaželjenega uspeha in tudi ne bi moglo odločilno vplivati. Med tem izvajajo Avstrijci svoje započeto delo nemoteno naprej. Avstrija je promet na meji skoraj čisto zaprla. Niti naši dvolastniki, ki imajo na avstrijski strani svoja zemljišča, ne morejo več čez mejo brez šikan od strani avstrijskih obmejnih organov. Prehod iz avstrijskega obmejnega pasu pa je popolnoma onemogočen. Dasi bi po zadnjih odredbah še imeli nekateri kočarji in najnižji državni uslužbenci iz Avstrije pravico nakupovati pri nas skromne količine živil ter jih prenašati za svoje potrebe čez mejo brez carine, se v resnici to ne more vršiti, ker jim ne dajo propustnic, brez katerih nihče ne more preko meje. Izgovarjajo se, da dobijo te le politično zanesljive osebe, katerih pa po mnenju avstrijskih oblasti v obmejni coni ni.

Na ta način se je zavrl ves obmejni promet v nepopisno škodo našega prebivalstva. Posledice se čutijo v naglem padanju cen živini in poljskim pridelkom ter vinu. Ljudje so vse to prodajali prej odjemalcem iz avstrijske obmejne cone, ki so s svojo visoko valuto lahko nakupovali pri nas za smešno nizke cene, kar so potrebovali. Izračunano je, da so prebivalci našega obmejnega pasu zaslužili na leto s tako trgovino okrog 50 miljonov dinarjev. Sedaj je ves zaslužek izostal in vsi ti obmejni kraji so izročeni gospodarski propasti, če se naše oblasti ne bodo resno zavzele za vprašanje ter ga končno rešile v smislu mednarodnih pogodb, ki jih je Avstrija podpisala in jih mora spoštovati.

☐ **Tik pred potekom žalne dobe** za našim vladarjem Aleksandrom bodo združeni pevski zbori Ipavčeve župe s posebnim koncertom počastili spomin velikega pokojnika. Koncert bo v nedeljo, 7. t, m. popoldne v dvorani Uniona.

☐ **Vpokojenci za bedne tovariše.** Društvo jug. drž. vpokojencev v Mariboru bo za veliko noč razdelilo med najbednejše člane darila po 100 Din. Utemeljene prošnje naj se predložijo do najkasneje 11. t. m. tajništvu v Vrbanovi ulici 59.

☐ **Tudi novega odbora ne potrdijo.** Po mestu se širijo govorice, da gasilska župa Maribor-levi breg noče potrditi tudi novega vodstva mariborske gasilske čete, temveč zahteva, da se sestavi drugi odbor čisto po željah vodstva. Potrebno bo, da nastopi končno mariborska občina ter zahteva, da se napravi red. Če se bo začela mešati z gasilstvom politika, potem je to konec mariborske gasilske čete. V interesu celega mesta pa je, da se kaj takega ne zgodi!

☐ **Smrt blagega moža.** V Tomanovi ulici 7 je umrl včeraj šolski ravnatelj v pokoju gosp. Franc **Strnad**. Pokojnik je bil vzor pravega vzgojitelja in učitelja, katerega bodo ohranili vsi, ki so ga poznali, v trajnem najlepšem spominu. Pogreb bo v soboto, dne 6. t. m. ob 15 iz kapelice mestnega pokopališča na Pobrežju. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

☐ **Zadnja otroška predstava** v mariborskem gledališču v tej sezoni bo v nedeljo, dne 7. t. m. ob 15. Vprizori se Golieva pravljična igra »Jurček«.

☐ **Izbrisane in izdane obrtne pravice.** Obrtno gibanje je bilo v minulem mesecu dokaj živahno. Mestno načelstvo je izdalo 8 novih obrtnih pravic, istočasno so pa prenehale 4 dosedanje obrti.

☐ **Poročili** so se v Mariboru: Ferš Alojzij in Ribarič Stanislava, Burian Leopold in Javornik Frančiška, Hudec Viljem in Dolček Hilda, Kaiser Franc in Lorber Marija, Remic Ivan in Golob Matilda, Štok Anton in Šček Pavla, Taurer Andrej in Šešerko Elizabeta. — Novoporočencem obilo sreče in blagoslova.

☐ **Dijaške kongregacije.** Cerkveni sestanek v soboto 6. aprila ob pol 18 (pol 6) v cerkvi sv. Alojzija: cerkven govor, priložnost za sv. spoved. V nedeljo istotam ob pol 7 sv. maša in skupno sv. obhajilo. Vabljeni tudi drugi!

☐ **Tragedija v ciganskem vozu.** V Dajnkovi ulici je prišlo v torek do ostrega prepira med 40 letno ciganko Frančiško Baranjo, ki stanuje poleg vagonarske kolonije v lastnem stanovanjskem vozu, ter med njenim prijateljem Antonom Bajsom. Prepir se je končal tako, da je Bajs zagrabil škarje ter jih zasadil ciganki v prsa. Nevarno ranjeno so pripeljali v bolnišnico. Za Bajsovo dejanje je izvedel neki Horvat Josip, ki je dobival pri ciganki hrano. Oborožen z nožem in samokresom je prišel v sredo v bolnišnico ter povsod iskal Bajsa. Odšel je zopet ter ga našel potem v ciganskem vozu. Izposodil si je pri sosedu še sekiro, s katero je planil nad Bajsa ter mu zadal po telesu več nevarnih ran. Bajsa so odpeljali v bolnišnico, Horvata pa stražniki v zapor.

☐ **Dva soseda pogorela.** O polnoči je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju posestnika Damjaka Antona v Spodnji Gorici, občina Rače. Vsi domači so spali, ko so jih sosedje zbudili s strašno vestjo, da jim je jmetje v plamenih. Zgorelo je gospodarsko poslopje, konjski hlevi, skedenj, kolarnica in gosp. stroji ter je škode 55.000 Din. Od Damjaka je preskočil požar na gospodarsko poslopje soseda Simona Peska ter mu ga uničil. Pesek ima 50.000 Din škode.

VESNA AKUMULATOR MARIBOR
DOMAČI PROIZVODI
Auto - Radio - Baterije Garancija 1 leto

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 5. aprila: *Akademija Nanosa.*
Sobota, 6. aprila: *Kvadratura kroga.* Premiera. Red A.
Nedelja, 7. aprila ob 15: *Jurček.* Najnižje cene od 15 Din navzdol. — Ob 20: *Veseli kmetič.* Znižane cene.

LJUDSKA UNIVERZA V MARIBORU:

Drevi ob 20.15 predava vseuč. profesor g. dr. Izidor Cankar iz Ljubljane o temi: Kako gleda likovna umetnost na svet? — V ponedeljek, 8. aprila bo predaval g. rektor dr. Ivšić iz Zagreba o temi: Kriza demokracije in reforma parlamentarizma.

RAZSTAVA

del, izgotovljenih na sodobnem šivalnem stroju, ter

PREDAVANJE

o sodobnem šivalnem stroju in o vsestranskem načinu njegove porabe se vrši **dne 5. in 6. aprila t. l. od 9 dopoldne do ½8 zvečer** v posebnem lokalu na **Miklošičevi cesti 34.** Vstop brezplačen. Cenjene dame vljudno vabimo, da se razstave in predavanja blagovolijo udeležiti.

SINGER ŠIVALNI STROJI D. D.

Kulturni obzornik

Opeka: Iz mojih rimskih let

Ljubljana, 1935. Str. 112 s 50 slikami. Cena 38 Din, vez. 50 Din.

Avtor velike zbirke cerkvenih govorov, dovršenih po vsebini in obliki, dr. Mihael Opeka, nas v svoji najnovejši knjigi, ki je pravkar izšla, pelje v Rim, kjer je bil doživel svoja najlepša leta kot gojenec slavnega Germanika, in nam je s temi svojimi, z globokimi življenjskimi vpogledi in refleksijami prepletenimi spomini podal vprav vzorno delo. Njegova poglavitna odlika je v tem, da je prepojeno resnično katoliškega duha, stroge cerkvene miselnosti in tistega klasičnega gledanja stvari, ki je dedščina antike, oplemenitene po krščanskem nauku. Ta duh reda, harmonije in prave mere je vlit v jasno obliko točnega izraza misli in čuvstev in mirne vedrosti, kakor ga more dati le šola katoliške omike. Zato Opekovi spomini rimskih let v času, ko umetnost lepe besede razodeva v sebi razklanega duha nejasnega iskanja, obupnih borb in brezizhodnega tavanja modernega človeka, tem bolj vplivajo kot odsvit v Bogu umirjenega katoliškega duha, h kateremu se bo svet moral vrniti, da se reši iz sedanjega moralnega brezvladja na vseh področjih življenja.

Opekovi živahno, dramatično nazorno in v vzorni slovenščini pisani spomini nas predvsem uvajajo v duhovniško življenje v Germaniku, nam predočujejo velike može iz rimske krščanske zgodovine, ki so vodili Cerkev ali so jo bogatili s svojimi umskimi in srčnimi darovi, pokliče v spomin sloveče bogoslovce novega časa in v osebi papeža Leona XIII., Vatikana, cerkve sv. Petra in najvišjih naučnih zavodov slika veličastnost, večno poslanstvo in modrost katoliške Cerkve, matere krščanske kulture. Zlasti se nam odgrinja njena vzgojiteljska modrost, njena nedosegljiva sposobnost individualnega vodstva človeka in disciplinacije, ki poraja velike ljudi in dela v metodični samozataji in smotrni uravnavi človeka k enemu samemu končnemu cilju. Pisatelj nas seznanja z zgodovino Cerkve v katakombah, z mojstrskimi okrožnicami velikega Leona o državi, pravem družabnem redu in verskem edinstvu in zlasti zanimivo podaja kulturni boj za časa Bismarcka v Nemčiji. Vse to je povedano v okviru osebnih doživetij v najvzornejšem zavodu za vzgojo duhovništva, med sprehodi po večnem mestu in obiskovanjem njegovih svetišč. Močno pa se izza tega ozadja dviga zlasti nepozabni kardinal Missia, dika katoliške cerkve in slovenskega naroda, ki je bil avtorja poslal v Germanik.

Prav ima pisatelj, ko izreka upanje, da bo njegova knjiga utegnila marsikomu kaj koristiti. Zakaj pisana je v tako pristnem duhu vere in katoliškega pojmovanja življenja, da more prevzeti vsakega od nas in poglobiti v nas ne samo občudovanje do Cerkve, temveč tudi pravo ljubezen do nje. —e—

Ljubljanska drama: Bunbury

Prav proti pričakovanju imamo na dramskem sporedu igro, ki je pravo nasprotje sedanjega težkega razpoloženja, vsesplošne utrujenosti in zagrenjenosti. Wildeov »Bunbury« je prinesel pravo pomlajenje za spored in gledališče samo, je poln umetnosti, svežosti, mladosti, kakor potrdilo za umetnost, ki jo sicer že imamo, pa se včasih skrije in se spet pokaže ob neznatnejših prilikah, in povrhu še kot obet nečesa lepšega, kar šele pride.

Wilde sam je topot presenetil, da mu kljub načelnemu razmerju do umetniške vsebine in tehtnosti gledališke snovi rajši prizanesemo kakor oporečemo; načelni lartpurlartist je vendarle še kos satirika, nasprotnik idejnosti sipije pravo razkošje duhovitosti, ki niso sama igra duha, ampak celo moralične resnice in končno mu pustimo celo dvoje ciničnih domislic, zakaj kjer ni slabega namena v velikih stvareh, tam so slabe domislice v nepomembnih zadevah majhen greh. Sicer nas aristokratski smeh sam na sebi res ne premaguje vse do kraja, pač pa je Wildeova umetnost v situaciji, dialogu in svobodnosti tolika, da se ji uklonimo in se ji izročimo; prav ob njej čutimo, da tudi »trivijalna komedija« ne more biti drugačna kakor polna samega plemenitega oblikovanja in da je res brez trivijalnosti. Wilde se izborno igra s situacijo: Iz samih drobnih nedolžnih laži, ki niti škodovati ne morejo drugače, kakor da pripravijo lažniku trenotno zadrego, zaživi v igri stari invalid Bunbury, ki ga ni na svetu, in umre, ko ga nič več ni treba; narobe pa se zgodi, da je marsikaj tega, kar je zaživelo, samo iz trenotne zadrege, resnično že poprej bilo: tako je John ,ki bi bil rad Ernst, že tudi zares Ernst in ne John. Samo kratkočasje ostro brušene dovtipnosti.

Igra je v rokah g. O. Šesta dobila fin in gladek izraz, da je v resnici pravi užitek. V odlično sceno zlasti prvega in tretjega dejanja je postavil polno, živo in duhovito igro in niti en igravec ni nedovršen. Redkokdaj se nam salonska igra tako popolnoma posreči. V ospredju stojita gg. Jan in Sancin kot John in Algernon, dva lahkotna mladostna ljubimca, eden izrazit v finem dialogu in rahlem poudarku dovtipa, drugi okreten v situaciji in nekoliko rezkejši v karakterni smešnosti, oba pa samo življenje in dobrovoljna pustolovščina. Poleg njiju je dvoje mladih igravk, o katerih res lahko rečemo, da sta vesel obet in napoved nečesa lepega. To sta gdč. A. Levarjeva in gdč. S. Lojkova. Prvo poznamo izza Storžka kot mlado igravko posebno krepke igre, odrske domačnosti in ostrega humorja; talent, ki bo potreboval vse pozornosti in dobre vzgoje, ker bi bilo res žal, da ne bi izzorel tako, kakor zasluži. Gdč. Lojkova prihaja iz dunajske šole in preseneča s fino, vzdržno igro, ki je ujeta v lepe oblike, prisrčno naivnost in toploto. Njen nastop zasluži vse pozornosti in priznanja. Obe igravki sta dogodek, ki se ga gledališče v resnici mora veseliti. Poleg tega dajejo igri vse polnost in moč trije krepki in izkušeni igravci ga. Marija Vera, ga. Nablocka in g. Lipah. Ga. M. Vera je kot lady Bracuell postavila skoraj junaški komični spomenik — to je bila skoraj vseoblastna moč igre, zlasti pa govora, kakor ga redko slišimo. Ga. Nablocka je svojo postarno vzgojiteljico izoblikovala v fino grotesknost, svoji zunanji krepki igri pa je dala tudi mnogo duhovite vsebine. Župnik g. Lipaha je v svojih mehkih oblikah izdelan polno in jasno, zlasti pa diskretno. Omeniti moramo tudi oba služabnika gg. Potokarja in Pianeckega. Obisk predstave je bil prav povoljen, navdušenja obilo. Gdč. Lojkova je prejela za svoj nastop mnogo cvetja. F. K.

*

Nove študije o češkem baroku. Mlada katoliška generacija čeških inteligentov, ki kot Durych ali Pekař pojmujejo kot temeljni češki nazor katolicizem svetega Vaclava in ne husitstvo kakega Jiraska ali Masaryka, mnenje polpretekle liberalne dobe, hočejo tudi osvetliti kulturno vrednost češke rekatolizacije, kot oni imenujejo protireformacijo umetnostnega baroka. Vedno bolj prihajajo do zaključka, da ta doba ni bila mračna, temna, kot jo je imenoval z znanim romanom Jirasek, ampak je bila tudi kulturno aktivna. Tako je grupa okoli Jitra izdala knjižico **Barok** (1934, str. 198), ki obsega pet študij: Bohdan Chudoba govori o začetkih baročnega mišljenja, Zd. Kalista o političnii ideologiji češkega baroka, prof. Vašica o češki baročni poeziji, Jan Racek o slogovnih in idejnih prvinah baročne godbe ter A. Kutal o baročni likovni umetnosti. — Dalje je Zdenek Kalist sam izdal antologijo najlepših »legend češkega baroka« (Z legend českeho baroka,

Ciganke se izdajale za vile

Pred okrožnim sodiščem v Sremski Mitrovici je bila te dni zanimiva obravnava proti štirim mladim, a prebrisanim cigankam, ki so kruto osleparile kmeta Ivana Jungerta in njegovo ženo Ano. Ne pomnijo, da bi kdaj pred tem sodiščem ženske tako prefrigano odgovarjale, kakor so te ciganke. Čeprav imajo vse štiri izvenzakonske može, kakor je pri ciganih navada, so ponosno odgovarjale: »Nismo žene, smo še dekleta.« Obdolžene so bile, da so lani tri mesece nesramno goljufale omenjeno dvojico. Prišle so najprej k njima v hišo in prosile za vodo, nato pa so začele z vzvišenim glasom peti in govoriti ter se izdajati za vile, ki prihajajo iz Jeruzalema Jungertova sta jim v nepojmljivi lahkovernosti to verjela. Ciganke so lagale, da znajo čarati, ena izmed njih je dejala na primer: »Ako trikrat plosknem, izginejo vse hiše, vasi, sploh vse.« Izjavile so, da morejo sploh vse napraviti, kar hočejo. Jungertu so obljubile, da mu bodo preskrbele tri milijone frankov, tako da bo mogel kupiti kar več vasi skupaj. Ena se je izdajala za adjutanta kraljice vil. Obljubile so jima, da bosta mogla videti vilinski ples. Izvabile so od Jungertovih okoli 5000 Din. Neke noči sta Jungertova res videla na dvorišču vilinski ples. Videla sta, kako vile plešejo, rajajo, pojejo in se goste. Bile so to preoblečene ciganke same. Iz hiše so ciganke odnašale denar, obleko, živež, vino in končno pohištvo kos za kosom. Končno sta Jungertova videla, da sta reveža, o njunih treh milijonov frankov pa ni bilo od nikoder. Prijavila sta to orožnikom in so vse štiri ciganke ujeli. Še celo pred sodiščem so ciganke zatrjevale, da so res poslane od duhov, da pomagajo ljudem na zemlji. Sodišče je eno ciganko obsodilo na 6 mesecev, eno na 4 mesece, eno na 3 mesece in eno na en mesec. Vse štiri ciganke izgube tudi državljanske časti za 2 leti. Občinstvo pa je imelo pri obravnavi seveda velikansko zabavo.

Kaj pravite?

Prijatelji tuje lastnine imajo včasih prav dobre dni, če se jim posreči zagrabiti kakšen pošten šop visokih bankovcev iz jeklene blagajne; tu in tam imajo seveda tudi neverjetno smolo in jeza človeka, ki prebdi v vlaku polovico noči ali pa celo noč, predno se mu posreči bogatemu zaspancu izmakniti iz žepa debelo listnico — brez denarja, pač pa polno še ne plačanih menic, mora biti nepopisna. Toliko truda, pazljivosti, opreznosti in potrpljenja — a vse samo za prazen papir.

Prav posebno smolo pa je moral imeti tat, ki se je te dni — tako poročajo hrvaški časopisi že po 1. aprilu — lotil gospoda Preljubovića, ki je doma tam nekje od Kaknja.

Gospod Preljubović namreč ni samo soliden gospod, ampak je tudi kandidat, ki je pridno in vestno nabiral podpise za svojo listo. To listo s podpisi in z drugimi dokumenti vred je spravil v žep in zadovoljen s svojim uspehom je mirno zaspal. Ni pa videl, kako gleda neki tuj človek njegovo debelo listnico...

Naslednjega dne listnice ni bilo nikjer; z njo vred je pa izginila tudi — kandidatna lista.

Kaj pravite, g. urednik, kdo je imel pri tej tatvini večjo smolo: ali gospod kandidat ali tat?

*

Tenorist Jos. Schmidt v Mariboru

Maribor, 4. aprila.

Danes je dospel na poti v Zagreb, kjer priredi jutri zvečer velik koncert, v Maribor svetovnoznani tenorist Joseph Schmidt. Naši čitatelji se ga gotovo dobro spominjajo iz filmov: » Če si mlad, svet je tvoj«, »Pesem gre okoli sveta«. Znan pa je tudi iz gramofonskih plošč s svojimi arijami in pesmimi. Zagrebški dnevniki so že nekaj dni pisali, da mu pripravljajo v Zagrebu časnikarji danes lep sprejem.

Na poti v Zagreb se je pripeljal danes popoldne z dunajskim brzovlakom v Maribor. Vaš poročevalec je obvestil še tri njegove znance o tej novici in mahnili so jo skupaj na lov za filmskim ljubljencem. Šef obmejne policije je dal za to posebno dovoljenje. Precej dolgo so iskali znamenitega pevca, ko so ga zasledili v kupeju I. razreda z ilustriranim listom »Wiener Bilder« v rokah. Bil je v temnosivi elegantni obleki. Ko so ga pozdravili, se je odkril in obdržal klobuk v roki. Predstavili so se mu in ga pozdravili kot občudovalci njegovega lepega glasu. Vprašali so ga o vtisih, ki jih doživlja na poti v Zagreb. O tem pevec še ni vedel mnogo povedati, ker se vozi šele nekaj kilometrov po Jugoslaviji. Rekel jim je, da mu je žal, da je tako slabo vreme, ko so mu pripovedovali o lepotah mariborske okolice. Seveda je takoj za vremenom in opisom krajev v okolici krajev do Zagreba prešel pagovor na njegov program, ki ga namerava izvajati na koncertu v Zagrebu. Ta sestoji deloma iz tonflimskih pevskih sestavkov, deloma pa iz arij iz znanih pesmi. Na potovanju ga spremljata dva sopotnika-pianista. V razgovoru je bil izredno ljubezniv in prijazen. Z nasmehom je ugodil tudi vsem štirim obiskovalcem in jim dal po dva avtograma. Vaš poročevalec ga je prosil, da ga sme fotografirati in z veseljem je na to pristal. Šel je k oknu železniškega voza, ga odprl, se nasmehnil in slika je bila gotova. To pa ni bilo všeč poleg stoječnemu carinskemu uradniku, ki je pripomnil, da je on pač lepši in da naj slika njega. Pa mu je odvrnil g. Neralič, ki je bil med štirimi obiskovalci, da je lepota manj vredna, kakor pa Schmidtov glas.

Tik pred odhodom vlaka se je Schmidt še prijazno zahvalil za obisk z besedami, da ga je zelo veselilo, ko se je mogel razgovarjati s poročevalci. Vsem je podal prijazno roko in ko se je vlak že pomikal, je zaklical v nemščini: »Pozdravite mi Mariborčane!«

1934), kjer je odkril mnogo literarnih umetnin. Pozornosti vredna je uvodna studija o umetnosti baroka, ki ji pridaje veliko važnost tudi profesor Arne Novak v »Lid. Novinah«. — Antologijo baročne pesmi pa je zbral p. B. Bridel pod naslovom: Kaj je Bog? Kaj človek? (Co Buh? Co člověk? (1934, str. 64). — Poleg tega omenjam še, da revija »Na hlubinu«, ki jo izdajajo benediktinci v Olomucu in v katero piše redno svoje versko-meditativne članke tudi Durych, od časa do časa prenaša prevode čeških katoliških humanistov, pišočih latinsko, ter članke Bitnerjeve o kat. baročni poeziji. — Kako zanimiva bi bila razprava o slovenskem baroku, kjer bi bila povdarjena estetska vrednost redovniških pridig, kar je poskušal v najnovejši zgodovini Slodnjak, obenem pa — kar je važnejše — celokupna naša baročna kultura, ki se javlja v našem cerkvenem stavbarstvu, rezbarstvu (oltarji), kiparstvu in slikarstvu ter glasbi. Mislim, da bi potem tudi drugače gledali na to dobo, kot pa so naši prednamci. V zadnjem času so naši znanstveniki, bodisi literarni ali umetnostni v tem oziru že prebili nezanimanje.

Portret škofa Friderika Barage, ki je last ljubljanskega bogoslovja in ki je — kakor znano — najboljše delo slovenskega slikarja Langusa, je zdaj izdala uprava Katoliških misijonov v lepem bakrotisku v velikosti stenskih podob. Reprodukcija se je izredno lepo posrečila. Kdor torej hoče počastiti spomin velikega slovenskega kulturnega delavca, pisatelja in jezikoslovca, zlasti pa svetniškega misijonarja, širitelja katoliške omike med Američani, naj naroči to lepo podobo. Stane 10 Din, na lepšem papirju pa 15 Din. S tem bo izdatno pripomogel naporu vsega slovenskega naroda, da se pospeši beatifikacija tega slovenskega svetniškega moža

Belgrajski glas o slov. tisku

Ljubljanski dopisnik belgrajske »Politike« je poslal listu daljše poročilo o slovenskem tisku. Pisec pravi, da med Slovenci skoro ni več nepismenih. Revež da zadnji dinar za knjigo, samo da jo lahko bere. Slovenci izdajajo relativno največ knjig in časopisov v Evropi v primeri s svojim številom. List navaja banovinsko statistiko o razvoju tiska v Sloveniji. L. 1912 je bilo v Sloveniji 122 listov in revij, l. 1934 232. Gospodarska kriza ni zmanjšala števila listov in revij. Vendar je število naročnikov nazadovalo. Velika večina teh listov samo životari (?). Vsi dnevniki so obsojeni na životarjenje. Izdatki so izredno veliki, a krog bralcev je omejen, ker razen Slovencev nikdo ne bere slovenskih listov. Nasprotno, Slovenci radi berejo srbohrvatske liste, ki jih najdeš danes že v vsaki slovenski vasi. Edino verskim listom se morda ne godi tako slabo, ker skrbe zanje s propagando podjetni katoliški duhovniki. Nato govori pisec o revijah in navaja, da so posebno mladinski listi zelo razširjeni. Reprezentativni leposlovni listi so mnogo izgubili na svojem nekdanjem ugledu. Nasprotno je dnevni tisk v tem pogledu napredoval. Pred vojno niso zavzemali v Sloveniji nikakega uglednega mesta (?), danes je njihov položaj povsem drugačen. Ako bi hoteli napredovati, bi morali imeti več naročnikov.

Koledar

Petek, 5. aprila: Vincencij (Vinko) Fer., spoznavalec; Irena, devica, mučenica.

Osebne vesti

— **Iz sodnopisarniške službe.** Za dnevničarje-zvaničnike so imenovani: **Majcen Mirko** iz Domžal pri okrožnem sodišču v Novem mestu; **Hictaler Edvard** iz Laškega pri okrajnem sodišču v Mariboru; **Cibej Olga** iz Ljubljane pri sodišču v Kamniku; **Pečnik Alojzija** iz Ljubljane pri okrajnem sodišču v Celju; za služitelja v Velikih Laščah je postavljen **Benkovič Ciril**, dnevničar-služitelj v Ljubljani. Premeščeni so: služitelj **Galien Ignacij** iz Velikih Lašč v Ljubljano, dnevničarka-zvaničnica **Homar Milena** iz Kamnika v Ljubljano in dnevničar-zvaničnik **Švagelj Ljudevit** iz Kranjske gore v Ptuj.

Smokve za žganjekuho
zopet dospele
Dobite jih v vsaki množini najceneje pri tvrdki
M. STELE & I. PIELICK
trgovina s sadjem
Ljubljana, Pogačarjev trg
knezoškofijska palača

Ostale vesti

— **Apel na ravnateljstvo pošte in brzojava v Ljubljani.** Vestnost, točnost in zanesljivost so tri lepe čednosti nas ubogih poštarjev. Te dolžnosti so pa, oziroma morajo biti vezane s pravicami. Zato upravičeno stavimo javno vprašanje, kaj je z našimi nočnimi nagradami, ki bi nam že pred petimi meseci morale biti izplačane? Zlasti so prizadeti pogodbeni poštarji, ki so svoj čas kurili svoja drva in žgali svoj petrolej. Zato naj se člen 7, točka 7 pravilnika državnih ug. pošt upošteva, ker ga ministrstvo še ni razveljavilo. Tem bolj so naše zahteve opravičene, ker so baje po drugih ravnateljstvih te nagrade bile že zdavnaj izplačane. Upamo, da glas vpijočih po svojih pravicah ne bo zaman. — Prizadeti.

— **Birmovanje** v ljubljanski škofiji je bilo razglašeno. Za to priliko priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani župnim uradom sledeče: Slika prevzvišenega knezoškofa dr. Rožmana (velikost 29×39 cm — fotografija) Din 50; velikost 22×17 cm (fotografija) Din 20; **Vizitacijsko poročilo** komad Din 3; **Katehetsko poročilo** pola 1; **Liber confirmatorum** pola Din 1.50; **birmanski listki** 100 komadov Din 10, na boljšem papirju 100 kom. Din 20. Dalje za cerkvene zbore: Foerster, 3 Ecce sacerdos magnus (1 za moški in 2 za mešani zbor) Din 8, Lavtižar, 3 Ecce sacerdos magnus za enodvo- ali 4 glasni mešan zbor Din 4, Grum, Priložnostne pesmi za mešan zbor (Riharjeva: Ob škofovem obiskovanju, Blagor nam, ki v sveti čredi itd.) Din 20, Grum, Tri podoknice za mešan zbor. Din 6.

— **O fotografiji malega formata** da ali ne. Fotografija malega formata se je pojavilo šele v zadnih letih in se razvila v tem času do značajne univerzalnosti. Ker se pa vsakemu novemu pojavu vedno nasprotuje, se je tudi v tem slučaju razvila v zainteresiranih krogih borba za in proti. Da se pa ta zadeva razčisti, bo 6. aprila v veliki dvorani hotela Union predavanje gosp. višjega ing. Dreyer, Berlin, ki bo podal jasno sliko o novi fotografiji malega formata.

— **Pri revmatizmu v glavi**, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »**Franz Josefova**« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

SNEŽNOBELO PERILO DA
Zlatorog
terpentinovo milo!

Obsojeni tihotapci konj

Ljubljana, 4. aprila.

Loška dolina preživlja hude čase. Prebivalstvo se bori za svoj življenjski obstanek. Gospodarske stiske so povzročile, da v dolini, kjer živi marljivo prebivalstvo, ni nobenega zaslužka. Lesna industrija počiva in ljudje žive ob najskromnejših sredstvih. Ni čuda, da so si skušali nekateri pomagati s tihotapstvom konj čez mejo v Italijo. Prva prevratna leta bujno cvetoče tihotapstvo konj je pozneje prenehalo, ker so ljudje v gozdu in pri lesu pošteno zaslužili. Zadnji čas pa se je tihotapstvo znova razpaslo.

Bilo je 9. januarja letos. Graničar Anastas Andjelković je v temnih gozdovih pri Šmarati zasačil več moških, ki so nameravali spraviti v Italijo 6 konj Graničar jim je konje vzel in jih drugi dan odpeljal na Rakek, kjer jih je izročil carinarnici v nadaljno postopanje. Ko se je zvečer vračal k svojemu vodu, se je ustavil v Pudobu, kjer je začel okoli 21 goreti kozolec posestnika Zdravka Vilarja. Ko je pozneje krenil po cesti naprej proti Podgori, so ga napadli fantje. Branil se je. Toda premoči ni mogel kljubovati. Vzeli so mu puško in ga močno poškodovali na glavi in drugod. Dobil je hude poškodbe, smrtnonevarnega značaja, toda v ljubljanski vojaški bolnišnici je okreval. Zaradi hude telesne poškodbe graničarja so se pred malim kazenskim senatom zagovarjali 4 obtoženci. Razprava je pokazala žalostno gospodarsko sliko. Bili so obsojeni: Jože Baraga, posestnik iz Šmarate, na 1 leto in 6 mesecev, France Avsec, posestnika sin iz Pudoba, na 1 leto in 8 mesecev, Feliks Avsec, posestnika sin iz Pudoba, na 10 mesecev in France Špeh, posestnika sin iz Podgore, na 1 leto in 4 mesece strogega zapora.

— **Urejena prebava in zdrava kri** se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »**Franz-Josef**«-**grenčice**. Strokovni zdravniki za motenja v prehrani hvalijo »**Franz-Josef**«-**vodo**, ker pospešuje delovanje želodca in črevesa, preprečuje oteklost jeter, zvišuje izločevanje žolča in sečnice, poživlja izmenjavo snovi in osvežuje kri.

Električni tok ubil konja

Šoštanj, 4. aprila.

V sredo zjutraj, ko nas je iznenadil gosto padajoč sneg, se je na Glavnem trgu zgodila redka nesreča. Telefonske žice, ki spajajo poštni urad z občino, so se pod snežno težo utrgale, se dotaknile spodnje električne žice in padle na tla. Okrog pol 9 zjutraj je privozil po trgu Žolnirjev hlapec. Konj je stopil na žico; v istem hipu ga je vrglo na tla. Hlapec, ki je šel za vozom in najbrž ni videl žice, je naglo skočil k konju, misleč, da se je zgodilo kaj drugega. V zadnjem hipu ga je prestregel trafikant Stojan. Konj je kmalu poginil. Kakor zatrjujejo pasanti, je žica ležala na tleh že ob 6 zjutraj. Ob takem vremenu je gotovo naloga poklicanih uslužbencev, da pregledajo vsaj najprometnejše ulice in ceste in pravočasno odpravijo nedostatke.

Celje

⁂ **Srebrno poroko** obhajata danes g. Ivan Miklauc, uradnik generalne direkcije državnih železnic v p. in ga. Ana, rojena Zvolanek. Gospa je rodom iz Čehoslovaške in je zelo vzljubila našo domovino. Obema, ki sta tudi že dolgoletna naročnika našega lista, želimo prav iz srca, da bi v sreči in zadovoljstvu dočakala tudi zlato poroko.

⁂ **Sezona koncertov.** Celje ima svojo sezono koncertov. Preteklo nedeljo je bil koncert socijalističnih zborov celjskega okrožja, v nedeljo, dne 7. aprila bo imela Oljka ob priliki svoje 15 letnice koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Še pred veliko nočjo bomo imeli v Celju cerkveni koncert Celjskega Zvona, takoj po veliki noči bo pa priredilo svoj koncert tudi CPD.

⁂ **Spored proslave 15 letnice pevskega društva Oljka.** Pevsko društvo Oljka bo proslavilo v nedeljo, dne 7. aprila 15 letnico svojega obstoja. Na predvečer bo podoknica krstitelju Oljke, znanemu našemu skladatelju g. dr. A. Schwabu, v nedeljo ob 8 bo v župni cerkvi sv. maša za umrle člane Oljke, ob 9 bo v veliki dvorani Ljudske posojilnice slavnostno zborovanje, nato pa ob 16 istotam koncert slovenske narodne in umetne pesmi pod vodstvom g. društvenega pevovodje g. M. Videčnika.

⁂ »**Veriga sv. Antona Padovanskega**« je naslov letaku, ki ga kot tiskovino razširja neznani krog neke sekte in katerega so prejele tudi nekatere stranke v Celju. Že iz samega letaka je razvidno, da je stvar delo, ki ni v skladu z našo vero, zato opozarjamo vse, da take letake vržejo enostavno v ogenj.

⁂ **Sneg, dež, brozga...** Že dva dni imamo pravo aprilsko vreme. V noči od torka na sredo je začelo snežiti, nato je snežilo z malim prestankom v sredo in četrtek ves dan, vmes pa tudi deževalo. Aprilskemu vremenu primerne so tudi celjske ulice in ceste. Pogodil jo je pa letošnji Mohorjev koledar, ki je že naprej prorokoval, da bo dne 3. aprila snežilo.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Petek, 5. aprila: Zaprto.
Sobota, 6. aprila: *Postrček*. Gostovanje ge. Marie Repovš Radmanovič. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Nedelja, 7. aprila ob 15: *Siromakovo jagnje*. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: *Bunbury*. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.
Ponedeljek, 8. aprila: Zaprto.
Torek, 9. aprila: Zaprto.

OPERA — Začetek ob 20

Petek, 5. aprila: ob 15: *Štirje grobjani*. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 5—15 Din.
Sobota, 6. aprila: *Baletni večer plesalke gdčne Mie Corakove in plesalca Antona Vujaniča*. Izven.

Naznanila

Ljubljana

1 *Filozofsko društvo v Ljubljani* bo imelo svoje drugo predavanje v soboto, 6. aprila ob 18 na univerzi v sobi št. 90. Predaval bo g. dr. Veber o svobodi in nujnosti. Vabljeni so člani društva kakor prijatelji filozofije.

1 *V Prirodoslovnem društvu* bo v soboto, 6. aprila ob 18 predaval vsem. asistent g. Tomažič o rastlinskih asociacijah na neapnovitih gricih okrog Ljubljane.

1 *Trnovski oder v Ljubljani* bo ponovil v nedeljo, 7. aprila ob 20 Petrovičevo dramo »Mrak«. Ta predstava bo najbrž zadnja v letošnji sezoni, zato naj je nihče ne zamudi.

1 *VI. javna produkcija gojencev državnega konservatorija* bo v ponedeljek, 8. aprila ob 18.30 v filharmonični dvorani. Na sporedu so dela Beethovna, Haydna in Mozarta. Zato ima produkcija naslov: Dunajska klasika. Nastopijo gojenci klavirskega oddelka prof. Antona Ravnika.

1 *Opozarjamo na koncert virtuoza-čelista Slavka Popova*, ki bo v sredo, 10. aprila v filharmonični dvorani. Slavko Popov je po rodu Bolgar in je danes profesor glasbe na dunajskem Novem konservatoriju. Kot umetnik-solist uživa velik sloves in ga kritiki prištevajo k najboljšim čelistom sedanjega časa. Predvsem hvalijo njegov izredno topel ton in umetniško prednašanje. Cene za koncert so običajne od 30 Din navzdol.

1 *Ženska sekcija »Jadranske straže«* priredi svoje prvo predavanje drevi ob 20 v dvorani pri Slamiču. Predaval bo g. Likovič Jože. Vabljeni vsi!

1 *Notranjski emigranti in njih prijatelji* bodo imeli v nedeljo, 7. aprila ob 17 v gostilni g. Al. Rebeca na Tyrševi cesti (nasproti topničarske vojašnice) prijateljski sestanek in razgovor o ustanovitvi lastnega društva, oziroma krožka.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

Maribor

m *Rdeči križ, Studenci*, priredi v soboto, 6. aprila ob 19.30 koncert mladih harmonikarjev v korist obče humanitarnim ciljem društva.

Poizvedovanja

Oseba, ki je med osmo sv. mašo v franč. cerkvi zamenjala dežnik, dobi svojega v zakristiji nazaj.

Izgubljena legitimacija. V nedeljo dopoldne se je izgubila legitimacija glaseča se na ime Janežič Mara, hčerka poštnega zvaničnika Ker je leg. za drugega brez vrednosti, nujno prosim, da jo najdilec vrne ali v uredništvu »Slovenca« ali pa frančiškanskemu vratarju.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 5. aprila. Šolska ura: O naši slovenski glasbi (prof. Emil Adamič) 12.00 Po Češki in Slovaški (plošče) 12.50 Poročila 13.00 Čas 13.15 Slovanski plesi na ploščah 18.00 Filozofski sprehodi (dr. Veber) 18.20 Radijski orkester 18.40 Literarna ura: O dramah Joža Vombergarja (prof. F. Vodnik) 19.00 Radijski orkester 19.20 Čas, jedilni list, program za soboto 19.30 Delo Glasbene Matice (Karel Mahkota) 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Čas, poročila, radijski orkester.

Drugi programi:

PETEK, 5. aprila. *Belgrad:* 20.00 Zagreb — *Zagreb:* 20.00 Zagrebški kvartet 20.30 Petje 21.00 Zagrebški kvartet 21.30 Petje 22.15 Tamburaški koncert — *Dunaj:* 17.30 Loewejeve balade 19.30 Radijski orkester 22.35 Pesmi in arije 23.35 Wagnerjeve skladbe, nato avstrijska glasba — *Budimpešta:* 17.35 Operni orkester 19.20 Plošče 20.10 Igra 22.10 Glasba za violino in klavir, petje 23.10 Ciganska glasba — *Milan-Trst:* 17.05 Lahka glasba 20.45 Igra 21.15 Narodne pesmi 22.15 Valčki — *Rim-Bari:* 16.00 Čelistični koncert 20.45 Orkestralni, klavirski in vokalni koncert 22.00 Ljudska glasba in narodne pesmi — *Praga:* 19.30 Opera »Honzovo kraljestvo«, Ostrčil — *Bratislava:* 19.30 »Egmont«, slušna igra po Goetheju — *Varšava:* 20.15 Francoska glasba 23.05 Plošče — *Nemčija:* 20.15 Počastitev Humboldtovega spomina — *Berlin:* 19.00 Plošče 21.00 Nemški verzi in besede — *Königsberg:* 19.15 Radijski orkester 21.00 Sodobna glasba — *Hamburg:* 19.00 Nova nordijska glasbena dela — *Vratislava:* 19.00 Ali je Mozart dolgočasen? (plošče) 21.00 Pesi iz starih dobrih časov — *Lipsko:* 18.20 Za počitek 21.00 Operetna glasba — *Köln:* 19.00 Wolfove pesmi 21.00 Monakovo — *Frankfurt:* 19.00 Zabavna glasba 21.00 Komorna glasba — *Stuttgart:* 19.15 Petje na prostem 21.00 Orkestralni koncert — *Monakovo:* 19.00 Radijski orkester 21.00 Radijski orkester — *Zürich:* 19.50 Glasba iz zapadne Švice 21.10 Igra v dialektu — *Strasburg:* 18.30 Griegov koncert 20.30 Janczov pasijon, Bachov oratorij.

Moste pri Ljubljani

Vse moščanske mamice so prisrčno povabljene k »**materinski proslavi**«, katero bodo naši mali priredili na Tiho nedeljo, dne 7. apr. v domu sv. Družine (Ljudski dom) ob 4 popoldne. Vstop prost. Mamice in tudi očetje, na svidenje!

Ptuj

Poročilo kuratorija dijaškega doma v Ptuju. Dijaški dom v Ptuju šteje sedaj 28 gojencev. Učni uspehi v I. polletju tekočega šolskega leta so bili slabi, kar je pripisati predvsem okoliščini, da prihaja v zavod zelo slab materijal. Izdelalo je malo gojencev. Kuratorij dijaškega doma je radi tega sklenil, da se prepove telovadba vsem gojencem, ki niso izdelali. Pri orkestru je take gojence še nadalje uporabljati le tedaj, ako starši vkljub opozorilom o slabem učnem uspehu pristanejo na to, da gojenci sodelujejo pri orkestru. Gmotno stanje zavoda ni nikakor ugodno in bo potrebno razmišljati, ali bo sploh kazalo obdržati še zavod z ozirom na padajoče število gojencev. Bilanca za preteklo šolsko leto izkazuje čisto izgubo 6438 Din. Z gotovostjo pa je pričakovati, da se bo v letošnjem letu stanje še poslabšalo, ker je število gojencev manjše kot v lanskem letu in se je morala pri nekaterih gojencih hranarina znižati, ker bi drugače isti ne prišli v zavod Vzdrževanje poslopja je v glavnem vršila v preteklem letu mestna občina sama, ker je, kakor omenjeno, dijaški dom pasiven. Mestni svet je v svoji zadnji seji poročilo vzel na znanje ter odobril tozadevne izdatke, ker jih dijaški dom z ozirom na pasivne razmere ne more nositi. Mestna občina bo po izjavi župana vkljub pasivnosti dijaški dom vzdrževala in radi tega bo tudi v bodočem šolskim letu sprejem gojencev zasiguran.

Nalivi v puščavi

Navadno mislimo, da je ogromno puščavsko ozemlje v severni Afriki, katero imenujemo Sahara, docela brez dežja, pa ni. Pač pa tam ne dežuje tako redno kakor pri nas, da bi se moglo nabrati dovolj vode, ki bi se trajno pretakala po svoji strugi. Včasih se pa dogaja, da v Sahari tako silno dežuje, da nastanejo tam cele nesreče zaradi vode in nalivov.

Tako se je zgodilo aprila leta 1899, torej točno pred 36 leti, ko je strašen naliv poplavil v okrožju Vadi-Urirlu toliko ozemlja, da je več vojakov utonilo. Nekaj podobnega so opazovali leta 1911 na železnici Tuat v zahodnem delu Sahare. O tem je poročal francoski topniški kapetan Augieras meseca oktobra 1913.

Dolina med krajema Beni-Abbes in Ksabo ter njen podaljšek proti jugu je zbirališče vseh voda, katere pritekajo z južnega pobočja Atlasa, torej za vso zahodno Saharo. Ob deževju je ta dolina glavna vodna žila velikega porečja, sicer pa tod teče le včasih majhna vodica. Zaradi deževja so oktobra 1911 vode tako naglo narasle, da so se karavane, katere so po tej poti hodile in nikdar niso imele težav zaradi vode, sedaj komaj rešile. Velikanski hudourniki so tedaj vzeli s seboj velika debla palmovih dreves. V globeli Foumel Keneg je 18. oktobra istega leta voda dosegla štiri metre globočine. Na tistem mestu je napravljen nasip, ki vodo odvaja od zelenice Tuat. Ta nasip so valovi razdrli in zdivjali proti jugu.

Kapetan Augieras je leta 1913 šel za sledovi te saharske povodnji in razmišljal o tem, kam je voda šla. Sodi, da se je rečica Qued Saoura-Messaoud združila z vodo Niger, ki je prihajala s severa ter sta se obe obrnili proti zahodu v južnem delu Dieoufa. V teku stoletij je potem prva reka poniknila v saharskem pesku, reka Niger pa se je pri gvinejski obali zlila v morje. Ozemlje Dieoufa pa je ostalo tako suho, da je danes najbolj suha puščava, kar jih je na svetu.

Anglija se pripravlja

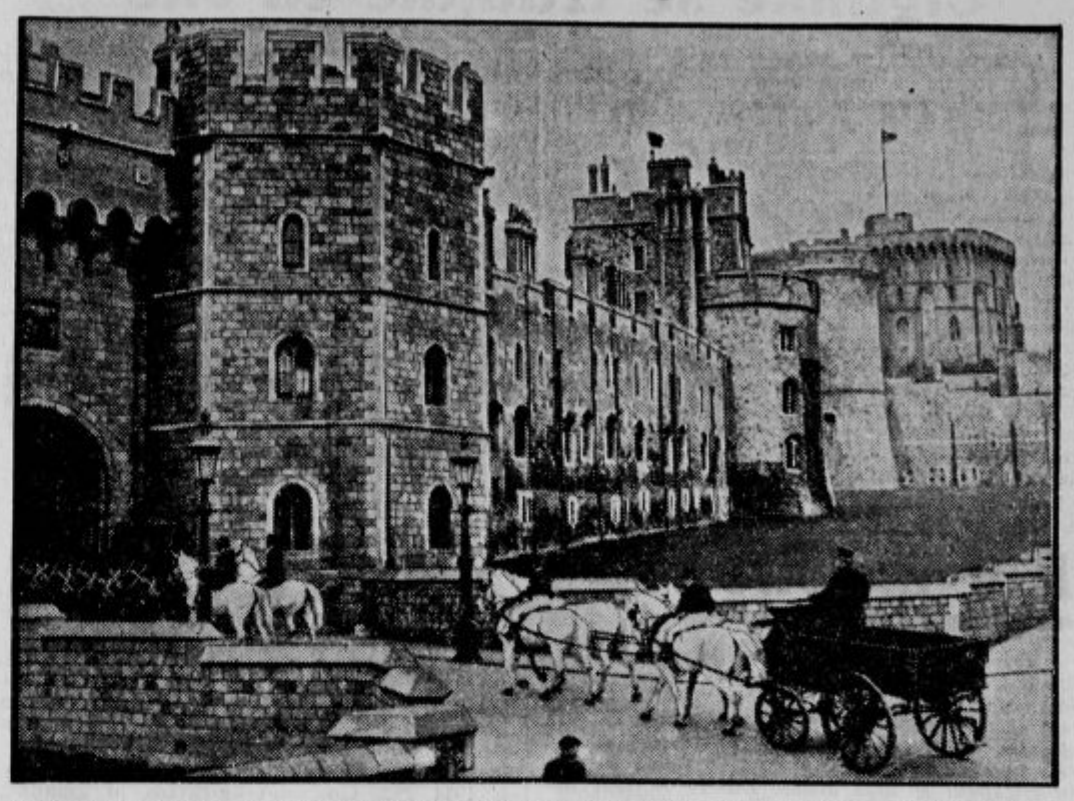

Anglija se pripravlja na srebrni vladarski jubilej svojega kralja Jurija V. Na sliki vidimo starodavni kraljevski grad Windsor. Tu goje bele žrebce, ki ob slovesnostih vozijo državno kočijo. Na sliki vidimo, kako bele žrebce vadijo, da bodo v mirnem in paradnem koraku korakali za vojaško godbo, katera bo igrala pred kraljevsko kočijo. Spredaj pred konji vidimo korakati vojaško godbo.

Užaljeni slon in madžarski rokoborec

Slon maščuje prizadejano mu krivico
Neumnost enega dostikrat plača drugi

Dne 2. aprila se je v dunajskem cirkusu Renz vnovič izkazalo, kako maščevalni so sloni, ki ne pozabijo na storjeno jim krivico.

V cirkusu Renz sedaj nastopajo rokoborci, ki trenirajo dopoldne v maneži. Med rokoborci je tudi Madjar Bela Nagy. Ta je pred več dnevi hodil mimo slonov in enemu izmed njim ponudil kos kruha, na katerem je bilo polno paprike. Ta slon je bila samica, ki jo kličejo za »Cilly«. Ko je takrat slonica v rilcu začutila papriko, je naglo dvignila rilec in Madjara tako udarila, da se je kar zgrudil. Poslej so strežaji Nagyja svarili, naj se več ne približuje slonici, ker so vedeli, kako je slon maščevalen.

Dne 2. aprila pa je Nagy zopet treniral v maneži. Ves utrujen od rokoborbe je hotel iti v svojo garderobo malce počivat. Šel pa je naravnost mimo kletk s sloni. Ko je Nagy čisto slučajno prišel do kletke slonice »Cilly«, se je ta brž spomnila, da je to tisti mož, ki ji je namesto kruha dal paprike. Brž je žival dvignila rilec, da bi z vso silo treščila Madjara po glavi.

Tovariši, ki so šli za njim, so na glas zakričali, ko so videli, kaj se pripravlja. S kričanjem so Nagyja v zadnjem hipu opozorili na nevarnost. Nagy je naglo dvignil roko in ž njo prestregel in omilil hudi udarec. Slon, ki je sedaj kar pobesnel, je z rilcem brž zgrabil Madjara za roko in ga hotel potegniti k sebi v kletko, da bi ga tam pomandral.

Med tem pa sta že prihitela dva strežaja, katerima se je posrečilo, da sta Madjara oprostila iz železnega objema. Pri tem pa sta seveda slonico še bolj razdražila. V svoji jezi je slonica enega izmed strežajev treščila ob steno s tako silo, da je revež nezavesten obležal. Madjar pa je odnesel kožo celo.

Med gromom je padel meteor

Iz Curiha v Švici poročajo 3. aprila o tej-le zanimivi prikazni, ki se je 2. aprila ob 9.26 dopoldne zgodila blizu Curiškega jezera:

Dne 2. aprila ob 9.26 so prebivalci med krajem Säntis in Curiškim jezerom naenkrat zaslišali silno bobnenje, kakor bi kje nastala eksplozija. Treskanje je bilo tako silovito, da so ponekod, na pr. v Toggenburgu, šklepetale šipe v oknih in so nekatere tudi počile. Hiše so se začele tako silno tresti, da se je ljudi polastil velik strah, misleč, da je potres. V mestu Curihu so tudi slišali to treskanje, ki so ga pa zaznali le za oddaljeno grmenje.

Preiskava pa je ugotovila, da tisto tresenje in grmenje ni bilo od potresa, ampak da je blizu Toggenburga padel na zemljo velik meteor in se razletel.

Brezžični banket z 10.000 udeleženci

Zanimiv poskus je napravila pred kratkim velika ameriška tovarna za izdelovanje strojev. Kakor poročajo londonski listi, je podjetje, ki ima svoje podružnice po vseh delih sveta in v njih več ko 10.000 nameščencev in delavcev, priredilo brezžični banket, katerega so se udeležili vsi njeni nameščenci po vsem svetu. Na določeni dan in ob določeni uri so nameščenci in delavci tega orjaškega podjetja zapustili svoje delavnice, se preoblekli in sedli za bogato okrašeno in še bolj bogato obloženo mizo ter so po vsem svetu ob istem času uživali enake jedi in pijače. V vseh dvoranah, kjer so se zbirali udeležniki tega brezžičnega banketa, so bile napeljane žice z zvočniki, kateri so po radiu na kratkih valovih prenašali iz newyorške centrale slavnostne nagovore.

Na valu 17.65 so prav tako na Kitajskem kakor v Indiji, tako v Kanadi kakor v južni Avstraliji uslužbenci poslušali govore svojih newyorških ravnateljev, kateri so po radiu nazdravljali svojim nameščencem in delavcem. Pri tem svojevrstnem brezžičnem banketu je nastopil tudi bivši predsednik Združenih držav Severne Amerike Hoover, ki je govoril kratek slavnosten govor, v katerem je poudaril, da danes ne poznamo nobenih razdalj več ter da vse razdalje lahko premaga čudež iznajdbe, ki se imenuje radio, kateremu se imajo ljudje toliko zahvaliti. Ta iznajdba bo najbrž že v bližnji bodočnosti človeštvo še bolj prijetno presenetila ter s tem postala še dragocenejša.

Revizor-letalec. Angleški letalec Brooke, ki je progo Port Darwin (Avstralija)—Anglija sam preletel v 7 dneh 19 urah 50 minutah. Brooke, ki je po poklicu revizor, je s tem postal junak angleškega letalstva.

V skednju živi zgoreli

Pretekli torek je v predmestju slovaškega mesteca Užhorod nastal ogenj, ki je vpepelil velik skedenj, ki je bil poln slame in sena. Gasilci ognja niso mogli ustaviti, pač pa so na pogorišču našli zgorele ostanke več ljudi, ki so v skednju prenočevali in so živi zgoreli. Našli so pet zoglenelih človeških trupel, vendar je zelo verjetno, da je zgorelo v skednju še več ljudi. Prvotno so mislili, da so nesrečneži brezposelni ljudje, ki so prenočevali v skednju. Čuvaji so namreč izjavili, da je v skednju prenočevalo kakih 20 brezposelnih revežev.

Poznejša preiskava pa je ugotovila, da so v skednju prenočevali poljedelski delavci, ki so dan prej prišli v Užhorod, kjer so pričakovali, da bodo poklicani in najeti za poljedelska dela v raznih slovaških in čeških veleposestvih. Ker so ti ljudje seveda revni, niso mogli plačati prenočišča v kakšni hiši ali gostilni, ampak so se kot kmečki ljudje zarili v ta senik in tam zastonj prenočili. Najbrž pa je kdo izmed teh ponoči kadil ter tako povzročil strašno nesrečo. Z ozirom na vse to se boje, da je število zgorelih žrtev veliko večje. Kdo pa vse je zgorel, tega najbrž nikdar ne bo mogoče ugotoviti, ker so nekateri teh poljedelskih delavcev prišli od daleč, trupel pa ni mogoče spoznati ker so ostale le zogljenele kosti. Pač pa bodo na jesen njihove družine zaman pričakovale, kdaj se vrne oče ali sin ter prinese težko zasluženi zaslužek za vzdrževanje revne svoje družine.

Odveden policijski prefekt

Policijskega prefekta v mestu Tunhua v južni Mandžuriji so obenem z njegovima dvema japonskima svetovalcema prijeli kitajski vstaši in ga odvedli v avtomobilu. Vstaši zahtevajo od mandžurskih oblasti, da morajo izpustiti njihove prijete tovariše. Če se to ne zgodi, bodo policijskega prefekta in njegova dva spremljevalca kot talce kratkomalo ustrelili.

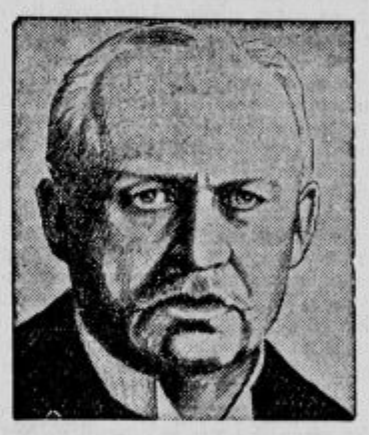

Nemški general Ludendorf, ki bo 9. aprila praznoval 70 letnico rojstva. General Ludendorf je bil med svetovno vojno načelnik nemškega generalnega štaba in kot tak pravi poveljnik nemške armade.

Roman za mlade in stare 41

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Pomirite se, gospa Stolničarjeva. Emilu se dobro godi. Prav dobro celo. Ujel je nekega tatu. Pomislite! In policija mu je poslala tisoč mark nagrade. Kaj pravite k temu? A? In tudi vi se morate takoj odpeljati v Berlin.«

»Odkod pa veste vse to?«

»Vaša sestra, gospa Hajmboldova, je telefonično poklicala našo pekarno. In tudi Emil je izpregovoril par besedi po telefonu. Na vsak način morate priti takoj, je dejal. Zdaj, ko imate toliko denarja, vam to pač ne bo delalo preglavic.«

»Da, da... Seveda,« je zmedeno zamrmrala gospa Stolničarjeva. »Tisoč mark? Zato, ker je ulovil tatu? Le kaj mu pade v glavo. Same neumnosti počenja!«

»Pa se je vendarle izplačalo! Tisoč mark je lepa vsotica.«

»Ah, pojdite mi s temi tisoč markami!«

»No, no, moglo bi se zgoditi kaj hujšega... Torej ali se odpeljete?«

»Seveda! Niti ene mirne minute ne bom imela prej, dokler fanta ne vidim.«

»Potem pa srečno pot.«

»Hvala, gospa Mokarjeva,« je dejala lasuljarka in, zmajajoč z glavo, zaprla vrata.

Ko je popoldne sedela v vlaku, je doživela še večje presenečenje. Nasproti nje je neki gospod bral časopis. Pogledi gospe Stolničarjeve so nestrpno švigali iz kota v kot in šteli brzojavne drogove, ki so hiteli mimo okna. Najraje bi tekla za vlakom in ga potiskala dalje. Zdelo se ji je, da vozi mnogo prepočasi.

Ko se je tako nestrpno pregibala, kakor da sedi na trnju in sukala glavo zdaj na to zdaj na ono stran, ji je pogled obvisel na časopisu.

»Križ božji!« je zdajci kriknila in iztrgala gospodu časopis iz rok.

Gospod je bil prepričan, da je gospa zblaznela. Obšel ga je strah.

»Poglejte! Ta tukajle,« je zajecljala, »ta tukajle... je moj sin!«

Pokazala je s prstom sliko na prvi strani časopisa.

»Bežite kam?« se je gospod vzradostil. »Vi ste mati Emila Stolničarja? Hej, ta vam je fant od fare! Klobuk do tal pred takim fantom, gospa Stolničarjeva, klobuk do tal!«

»No, no,« se je branila lasuljarka. »Klobuk kar mirno obdržite na glavi, gospod!«

Začela je brati članek. Tam je bilo natiskano z velikanskimi črkami:

Deček kot detektiv!

Sto berlinskih otrok na lovu za zločincem

Naslovu je sledilo obširno in napeto poročilo o Emilovih prigodah od železniške postaje v Novem mestu do policijske uprave v Berlinu. Gospa Stolničarjeva je postala bleda ko zid. Časopis v njenih rokah je šumel, kakor da veje veter. Okna pa so bila zaprta. Gospod je komaj čakal, da gospa prebere članek do konca. A ta je bil izredno dolg; skoraj vsa prva stran je bila napolnjena z njim. V sredi je bila Emilova slika.

Nazadnje je gospa časopis vendarle odložila, pogledala gospoda in dejala:

»Komaj ga za trenutek pustim samega, že uganja takele norčarije. In jaz sem mu tako zabičevala, naj pazi na denar! Le kako more biti tako lahkomiseln? Kakor da ne bi vedel, da nimamo denarja za krajo.«

»Bil je pač truden, pa je zaspal. Nemara ga je pa lopov celo hipnotiziral. Tudi take stvari se dogajajo,« je dejal gospod. »Ampak ali se vam ne zdi, da so se dečki imenitno postavili? To je bilo naravnost ženialno. Kaj pravim ženialno, naravnost veličastno je bilo to!«

»To pač,« je dejala gospa Stolničarjeva, ki so ji te besede laskale. »Moj fant je zelo moder in pameten. Zmerom najboljši v razredu. In priden tudi. A pomislite, kaj bi bilo, če bi se mu bilo kaj hudega zgodilo! Kar lasje se mi naježijo ob tej misli, čeprav se je vse srečno končalo. Nikoli več ga ne pustim samega na pot. Umrla bi od strahu.«

»Ali je prav takšen kot na sliki?« je vprašal gospod.

Gospa Stolničarjeva je še enkrat premotrila sliko in odgovorila:

»Da. Prav takšen je. Ali se vam dopade?«

»Pa še kako!« je pritrdil gospod. »Iz tega fanta bo še nekaj, boste videli.«

ČAJNO PECIVO

Pri tvrdki Mokar & Maslinec se je oglasil gospod:

»Prosim, ali imate v zalogi čajno pecivo v obliki črk?«

»Seveda, poln zaboj ga imamo.«

Kupec je hlastno prebrskal zaboj.

»Peciva v obliki črke B pa nimate.«

»Ali mora biti brezpogojno v tej obliki? Saj je vse pecivo izdelano iz enakega testa.«

»Jaz bi ga na vsak način rad v obliki črke B!«

»Kakor želite, gospod. Priskrbeli vam ga bomo iz glavne pekarne. Čez pol ure ga lahko dobite, kolikor hočete.«

»Dobro, čez pol ure se bom vrnil.«

Točno čez pol ure je gospod prišel nazaj:

»Ali ga zdaj že imate?«

»Prosim, tukajle!«

»Hvala Bogu! Pokažite mi ga! Izvrstno. Dajte mi ga prosim deset dek.«

»Ali ga želite v škrniclju?«

»Ne, hvala, ga bom kar tukaj pojedel.«

★

DOBRO SEDI

Tonček se je nedostojno zvijal po stolu.

»Kako pa sediš?« ga je očka ozmerjal.

»Hvala, prav dobro!« je odgovoril Tonček.

Gospodarstvo

Narodna banka kupuje zlato

V prvih povojnih letih je bila naša produkcija zlata kaj neznatna. V letih 1924/1926 se je gibala na višini okoli 240 kg letno, odtlej pa je stalno naraščala. Tako je že leta 1927. dosegla 386 kg, naslednje leto 450 kg, 1929 574, 1930 720 kg, 1931 930 kg in je leta 1932. prekosila 1480 kg. Seveda pa je bilo to zlato, ki smo ga izvažali in nam ni prišlo v podlago naše emisijske banke. Šele proti koncu leta 1933. je začela naša Narodna banka kupovati zlato naših rudnikov in je znašala količina nakupljenega zlata v letu 1934., kot smo poročali že pred občnim zborom Narodne banke, 1175 kg v vrednosti 44.34 milij. stab. Din. Ta dotok zlata v banko iz domačih rudnikov, ne vpoštevamo tukaj tudi nakupov kovanega zlata, se je nadaljeval tudi v tekočem letu in ej v prvih treh mesecih t. l. Narodna banka kupila tega zlata 493 kg za 18.6 milij. stab. Din ali 41.9 milij. Din s primom. V sredo je zopet prispelo v Narodno banko zlata iz borskega rudnika 251 kg, iz rudnika v Peku, ki je last francoske družbe, pa 12 kg, skupno sta oba rudnika dala 236.4 kg čistega zlata v vrednosti 8.9 milij. stab. Din (s primom 12.2 milij). Skupno je bilo torej kupljenega zlata domače produkcije doslej 729.4 kg zlata, kar pomeni, da lahko računamo letno produkcijo zlata v naši državi na 2800 kg ali skoro 3000 kg in v produkciji tako le malo zaostajamo za Romunijo in Francijo, največji evropski producent zlata je pa Švedska.

Pri dotoku zlata iz domačih rudnikov je računati, da se letno poveča podlaga naše emisijske banke za 143 milij. Din (2800 kg letne produkcije). Ker pa je treba po novem za kritje obveznosti po vidu držati v zlatu v blagajnah banke le 20%, pomeni, da se lahko obtok bankovcev in obveznosti po vidu povečajo letno za petkratni znesek povečanja zlate podlage torej za 700 milij. Din, kar pomeni potencielno znatno povečanje kreditne sposobnosti Narodne banke (razen če ne porabimo zlata za plačilo v inozemstvu).

Računski zaključek monopolske uprave za leto 1933-34

Samostojna monopolska uprava v naši državi objavlja računski zaključek za proračunsko leto 1933—1934. Iz tega zaključka je razvidno, da so njeni dohodki znašali od 1. aprila 1933 do 31. marca 1934 1.866.15 milj. Din (1932—1933 1.894.5 milj.). Narasli so predvsem dohodki od tobaka in cigaretnega papirja, dočim so se ostali dohodki zmanjšali. Istočasno pa so se zmanjšali tudi stroški od 383.5 na 313.3 milj., tako da je znašal čisti prebitek 1.552.8 (1.511.0) milij. Din, kar je šlo v državno blagajno. Iz tega pa so se plačevale anuitete za številna posojila, ki jih je najela pred vojno in po vojni naša država. Ta izdatek se je povečal od 328.5 na 358.6 milj. Din.

Bilanca samostojne uprave državnih monopolov kraljevine Jugoslavije pa izkazuje zmanjšanje obveznosti radi posojil (posojilo 100 milj. frankov, posojilo 150 milj. Din in posojila investicije iz obrestne glavnice) od 387.7 na 354.7 milj. Din, povečale pa so se med pasivi tudi vsote za obračun v letu 1934—1935 na 163.1 (prejšnje leto so znašale samo 34.5) milij. Din.

Med aktivi je omeniti povečanje blagajne in naložbe v DHB in Narodni banki od 33.8 na 40.6 milj., občutno je zmanjšanje tekočih računov: od 262.9 na 132.4 milj. Din. Povečala pa se je tudi vsota, katero je monopolska uprava položila pri Narodni banki, katera še ni izvedla transfera teh vsot, in sicer od 210.5 na 218.1 milj. Din. Vsote za obračun v prihodnjem proračunskem letu so se zmanjšale od 457.5 na 309.9 milj. Din. Zaloge sirovin in polpredelkov so se povečale od 330.7 na 368.0 milj. (predvsem tobak v listu), dočim so se zmanjšale zaloge izdelkov (soli, tobaka in cigaretnega papirja) od 55.3 na 49.3 milij. Din. Fondi monopolske uprave so bili večinoma naloženi v Drž. hip. banki: 45.2 (32.5) milj. Din, Nepremičnine so se povečale od 503.8 na 535.9 milj. Din.

*

Naš tobak za Nemčijo. Iz Berlina poročajo, da so ugodno zaključena pogajanja med zastopniki naše monopolske uprave ter nemško tobačno industrijo. Zpane nemške tobačne tovarne Reemtsma iz Hamburga ter Brinkmann iz Bremena so kupile od monopolske uprave 1,250.000 kg našega tobaka, in sicer južnosrbijanskega pridelka iz let 1931 in 1932 ter hercegovskodalmatinskega tobaka iz pridelka leta 1933. To je prvi primer, da so nemške tobačne tovarne kupile tobak za svojo razvito tobačno, cigaretno in cigarno industrijo.

Promet na naših borzah. Po podatkih Narodne banke je znašal promet na naših borzah v efektih meseca februarja 54 milij. Din, kar pomeni v primeri z januarjem 1935 znatno nazadovanje, saj je tedaj znašal promet 73 milij. Din. Letošnji promet v februarju je bil tudi manjši kot lani v tem mesecu, saj je lani znašal 61 milij. Din. Promet v devizah in valutah je padel od 116 milij. v januarju na 101 milij. v februarju, je pa letos še vedno večji kot lani, ko je znašal v januarju 90, v februarju pa 66 milij. Din.

Indeks cen na drobno. Po podatkih Narodne banke je znašal indeks cen na drobno v Belgradu meseca februarja letos 69.4 (januarja 1935 70.1, februarja lani 72.0).

Statistika našega prometa v februarju. Število natovorjenih vagonov je znašalo ravno toliko kot v januarju 90.000 (lani februarja 94.000). Promet rečne plovbe je znašal v februarju 12 (januarja 22, februarja lani 15) milij. tonskih kilometrov. Pomorski promet je tudi manjši kot lani. V naša pristanišča je prišlo ladij s tonažo 1,006.000 ton v februarju (januarja 1935 1,076.000, februarja lani 1.042.000 ton).

Hrvatska banka v Zagrebu je kot znano pod vplivom italijanskega kapitala. Njen računski zaključek za 1934 izkazuje v primeri z letom 1933 zmanjšanje tujih sredstev od 181.1 na 149.6 milj. Din, med aktivi se je zmanjšala blagajna z naložbami od 31.7 na 26.1 in dolžniki od 135.2 na 106.0 milj., povečale pa so se menice od 33.4 na 36.9 milj. Donos se je sicer zmanjšal, odpadla pa je postavka odpisov dubioz, je čisti dobiček banke 1934 znašal brez prenosa 0.2 milj. Din (1933 tudi brez prenosa 0.34 milj. Din) in se je tako razpoložljivi donos povečal na 1.65 milj. Din.

Število mlinov v naši državi. Na kongresu mlinske industrije v Belgradu je bila podana tudi zanimiva statistika mlinske industrije v naši državi. Skupno imamo v naši državi 34.065 mlinov s kapaciteto 200.000 met. stotov dnevno. Po banovinah se razdeli število mlinov sledeče: dravska banovina 3.615 mlinov z dnevno kapaciteto 10.538 met. stotov (t. j. od vseh kapacitet v državi 5.25%), v savski banovini 3.792 s kapaciteto 39.969 met. stotov (20.3%), v donavski banovini 1.501 s kapaciteto 200.000 met. stotov (30.6%), v moravski banovini 5.258 s kapaciteto 23.851 met. stotov (11.9), v vardarski banovini 4.636 s kapaciteto 17.770 met. stotov (8.9%), v primorski banovini 2.279 mlinov s kapaciteto 13.004 met. stotov (6.35%), v vrbaski banovini 5.663 s kapaciteto 10.022 met. stotov (4.9%) in v zetski banovini 467 mlinov s kapaciteto 3.060 met. stotov (1.4%). Skupna kapaciteta mlinske industrije v naši državi je ocenjena na 80—85 milj. met. stotov letno, dočim je ceniti vso porabo moke 20—25 milj. met. stotov v vsej državi.

Lombardna posojila Poštne hranilnice. Poštna hranilnica daje lombardna posojila na državne papirje, in sicer za vojno škodo po 300 Din, na investicijsko posojilo 60 Din, na begluške obvezniice po 50 Din, na agrarje 35 Din in na delnice Narodne banke po 4.000 Din. Obrestna mera znaša 7%.

Družba Oceania je kupila dva parnika Jugoslovanskega Lloyda. Družba Oceania je kupila od Jugoslovanskega Lloyda dva velika tovorna parnika, ki se imenujeta »Izrada« in »Istina« s skupno tonažo 12.800 ton (vsak po 6.800 ton). Oba parnika namerava porabljati družba za progo v severne in zapadne evropske države ter bo prevažala tja predvsem bakreno rudo in baker iz rudnika Bor.

Bolgarski državni dolgovi so znašali: zunanji konsolidiran dolg 18.968.75 milij. levov, nekonsolidiran zunanji dolg 308.4 milj. levov, skupno zunanji dolgovi 19.277.15 milj. levov. Notranji konsolidiran dolg znaša 2.757.5, nekonsolidiran 4.407.2, skupno notranji dolgovi 7.164.7 milj. levov in tako znašajo vsi bolgarski dolgovi 26.391.9 milj. levov.

Brezposelnost na Poljskem. Dne 9. t. m. je znašalo število registriranih brezposelnih na Poljskem 517.048, kar pomeni v primeri s prejšnjim tednom dvig za 755 oseb. Največ brezposelnih šteje Gornja Slezija s 129.064, sledi mesto Lodz s 43.737, mesto Varšava 38.701, Poznan 33.351, Sosnowiec 28.999, okraj varšavski 18.218 in orkaz lodzski s

Borza

Dne 4. aprila 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Curiha, Newyorka, Pariza in Prage. Popustil je Amsterdam, narasla sta pa London in Trst.

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling na ljubljanski borzi učvrstil na 8.70—8.80, na zagrebški borzi na 8.57—8.67. Grški boni so notirali v Belgradu 30.07—30.77. Angleški funt se je učvrstil na zagrebški borzi na 230.70—232.30. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5.30—5.40, v Belgradu 5.3625—5.4625.

Ljubljana. Amsterdam 2955.75—2970.35, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 743.92—748.98, Curih 1421.01—1428.08, London 210.50—212.56, Newyork 4348.31—4384.62, Pariz 289.6—291.03, Praga 183.35—184.46, Trst 363.48—366.57.

Promet na zagrebški borzi 563.000 Din.

Curih. Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 14.93, Newyork 308.75, Bruselj 52.35, Milan 25.65, Madrid 42.225, Amsterdam 207.95, Berlin 123.95, Dunaj 57.30, Stockholm 76.95, Kopenhagen 66.60, Praga 12.9075, Varšava 58.25, Atene 2.90, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.55, Buenos-Aires 0.79, Oslo 74.95.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes neenotna, večinoma se pa opaža nekoliko dviganja tečajev. Ta dvig je še najbolj izrazit za dolarske papirje. Izpremenjena tendenca se pozna tudi v prometu, ki je znaten.

Ljubljana. 7% inv. pos. 77—78, agrarji 45—46, vojna škoda 376—377, 6% begl. obv. 65—66, 8% Bler. pos. 79—81, 7% Bler. pos. 67—67.50, 7% pos. DHB 70—72.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 77.50—81, agrarji 48.50 bl., vojna škoda 375.25—376 (375.50, 376), 4., 5., 6., 7., 8. 375.50—376, 6% begl. obvez. 65.50—66 (66), 8% Bler. pos. 80—81 (80.50), 7% Bler. pos. 68.25—69 (68.75), 7% pos. DHB 71.50—72.50 (71.50). — Delnice: Priv. agr. banka 260—263 (260), Trboveljska 110 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78.50—79, agrarji 48—48.50 (48.50), vojna škoda 374—374.50 (374.50, 374), 5. 374—375 (375, 374.50), 6% begl. obv. 65.75—66 (66.25, 66), 4. 66 zaklj., 8% Bler. pos. 79.50 den., 7% Bler. pos. 68.25—69, 7% pos. DHB 70.50—72.50 (71.50). — Delnice: Narodna banka 5290—5300, Priv. agr. banka 259—260 (260, 259.50).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač. in srem. 66—67, ban. 63—64. Vse ostalo neizprem. Tendenca prijazna. Promet majhen.

Budimpešta. Tendenca čvrsta. Promet srednji. Pšenica maj 15.75—15.90, zaklj. 15.88—15.89, junij 15.92—15.94, zaklj. 15.94—15.96, rž maj 11.62—11.85, zaklj. 11.85—11.86, koruza maj 11.70—11.86, zaklj. 11.82—11.84, julij 11.70—11.80, zaklj. 11.73—11.74.

Živina

Ptujski živinski sejmi. Na ptujskem sejmišču je postalo v zadnjem času zelo živahno. Vedno več živine se prižene na sejem, kar znači hudo stisko našega kmečkega prebivalstva. Na konjski in goveji sejem v torek, dne 2. aprila t. l. so prignali 256 konj, 141 volov, 48 juncev, 18 bikov, 295 krav, 54 telic in 3 teleta, skupaj 815 glav živine. Kupčija je bila tokrat slaba, kajti prodali so le 220 komadov, med temi nekaj konj za Avstrijo. Povprečne cene za kg žive teže so bile sledeče: voli 2.75—3.50 Din, junci 2—3, biki 2.75—3, krave 1.50—3, telice 2—3.75, teleta 3.50—4 Din. Konje so prodajali po kakovosti in sicer od 500—3000 Din eden, žrebeta pa od 250—650 Din eno.

Sejem za prašiče v Ptuju. Radi zelo slabega vremena je bil sejem za prašiče dne 3. aprila zelo slabo založen. Prignali so 19 svinj in 53 prascev, skupaj 72 rilcev. Od teh so prodali 15 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile sledeče: pršutarji 4—5 Din, plemene 3.75—4.50 Din; prasce stare 6—12 tednov so prodajali od 40—80 Din eden.

Sport

Tenis naj postane naš narodni sport

Iz razgovora z načelnikom tenis-sekcije SK Ilirije g. A. Končanom.

Že večkrat smo omenili, da goji naša mladina premalo iger z žogo. Odbojka se je zadnja leta res precej razširila, vendar je prav majhen odstotek onih, ki igrajo igre z žogo, četudi vpoštevamo nogomet, kateremu je današnja mladina najbolj udana. O kvarnih posledicah današnjega nogometa za mladino je naš list že poročal in zato ne bo nikdar dovolj povdarjeno, da moramo mladino navajati na druge sporte oziroma igre, dokler bo vladal v nogometnem sportu tak duh in taka vzgoja, kakršna je danes. In ena najprimernejših iger z žogo je brez dvoma tenis. Ilirija, ki propagira po naši ožji domovini vse sportne panoge, se je v zadnjem času vrgla tudi na tenis, katerega hoče popularizirati med ljudstvom. Izredno živahno je v zadnjem času na njenih tenis-igriščih pod Cekinovim gradom, kjer preurejajo in popravljajo igrišča. Zato še je vaš poročevalec obrnil na načelnika ilirijanske tenis sekcije g. Končana, da mu nekoliko pojasni, zakaj take preureditve na igriščih in kakšni so bodoči načrti sekcije. G. Končan, prijazen kakor vedno, je radevolje ustregel prošnji in je podal še nekaj drugih zanimivosti iz teniškega sporta.

»Kako Vi definirate tenis-sport?« je bilo prvo vprašanje.

Tenis ni borba sile, temveč borba duha s posredovanjem priučene telesne sposobnosti, ki je podrejena vzgojeni srčni kulturi. Tu se namreč vedno borita dva; igralec se uči tovarištva in kavalirstva. Način igre izključuje vsako surovost, kajti igralca ne prideta nikdar skupaj, da bi mogla izrabiti svoje telesne moči.

Zato je ta panoga sporta še prav posebno priporočljiva za mladino, kateri nameravamo v letošnji sezoni posvetiti vso pozornost. Zavedamo se, da je dober naraščaj predpogoj za obstoj in napredek vsake organizacije, in se tudi zavedamo, da današnja mladina, ki je zašla potom nezdravih sportnih razmer, strasti in surovosti, ki se dogajajo zlasti na nogometnih igriščih, potrebna bolj ko kdaj prej takih iger, ki jo bodo navajale v ono smer, da bo postala vreden član človeške družbe.

»Kakšno je zanimanje za tenis med mladino?«

Ravno v letošnjem letu je zanimanje za ta sport samo v Ljubljani tolikšno, da Ilirija vsled velikih prijav morda ne bo mogla vseh sprejeti. Imamo sicer z internim poslovnim točno določen spored igranja, tako, da je omogočeno vsakemu igralcu vaditi, vendar preko 120 igralcev ne bo mogoče sprejeti, ker bi sicer v večernih urah, ko hoče vsak igrati, mogel nastati nered v razvrstitvi in to bi povzročilo nevoljo, kar pa ni v interesu tega sporta.

»Kaj pa mislite glede tenis-sporta na deželi? Ali mislite tudi tam izvesti kako propagando?«

Tudi v podeželskih krajih je zanamovati razveseljiv napredek v zadnjih letih. Da se bolj razširi, smo sklenili obiskati letos čim več podeželskih krajev, kjer nameravamo odigrati več propagandnih tekem. Tam, kjer tenis že igrajo, nameravamo poslati svojo turnirsko četo, v ostale kraje pa druge sposobne igralce.

»Kako pa mislite kriti te stroške za ekspedicije, ki bodo vendar precej obremenili sekcijo?«

Naš letošnji proračun je sicer sestavljen na bazi varčevanja in smo se zato omejili na najpotrebnejše izdatke. Vendar smo pa prepričani, da so izdatki za propagandne namene vsaj tako potrebni kakor izdatki za preureditev igrišč. Zavedamo se tudi, da v proračunu predvidene svote ne bodo zadostovale za izvedbo našega celotnega načrta, vendar smo na drugi strani tudi prepričani, da nam bodo šli pri našem težkem, a vendar prepotrebnem delu na roko vsi merodajni činitelji, ki imajo skrb za telesno vzgojo naše mladine.

»Kaj pravite Vi k temu, kar trdijo nekateri, da je tenis drag sport in zato le za izbrani krog ljudi?«

To izvira še iz one dobe, ko so gojili ta sport res samo boljši meščanski krogi, katerim pa ni šlo za sport kot tak, ampak so se iz zabave in kratkočasja ukvarjali z njim. Zato so imeli tudi temu primerno elegantno obleko, ki se je še do današnjega dne obdržala pri nekaterih igralcih. Danes pa tudi v tej sportni panogi postajamo praktičnejši in cenene kratke sportne hlačke ter sportna maja odrivata v vedno večji meri drage in nepraktične dolge bele hlače in fine bele srajce. Saj je namen tenis-sporta isti kakor drugih sportnih vaj: da se namreč pošteno razgibljemo na solncu in na svežem zraku. Edino, kar je dragega, če se sme to še drago imenovati, je raket, pa še tega dobimo danes že za 200 Din.

Je pa na drugi strani to predsodek, kakršne dobite skoraj v vseh sportnih panogah, dokler se ne udomačijo. Vsekakor pa izvirajo ti ugovori v glavnem izpred vojne dobe, ko je bil ta sport v resnici sport aristokracije in zato se narod še do danes ni mogel otresti teh naziranj in smatra tenis-sport še vedno za sport »hohštaplerjev«.

»Kakšne tekme imate letos na programu?«

Letošnji program je izredno bogat. Imamo klubsko prvenstvo, tekme za prvenstvo Dravske banovine, državno prvenstvo, ekshibicijske ter mednarodne tekme, ki bodo za časa velesejma. Program bo — kakor vidite — zelo obširen in seveda tudi zanimiv, tako, da se bo občinstvo lahko ob večih prilikah lahko prepričalo o vrednosti tega sporta in bo lahko videlo, na kaki stopnji je ta sportna panoga sedaj pri nas.

»In končno mi dovolite še eno vprašanje: Zakaj pa Ilirija v takšnem obsegu obnavlja igrišča?«

Upravni odbor kluba je namreč dovolil, da napravimo rdeča igrišča, ki najbolj ustrezajo potrebam in razvoju tenis-sporta. Na drugi strani pa se s tem izpolni davna želja igralcev, ki so že od nekdaj forsirali rdeča igrišča. Dosedaj smo imeli namreč bela igrišča, ki so radi grobega peska močno kvarila žoge ter obutev in deloma tudi rakete, kar pa pri novih tleh ne bo več. In tudi tla so potem bolj elastična, da ne govorim še o drugih prednostih, ki nudijo igralcem taka tla.

G. načelnik Končan mi je še marsikaj zanimivega povedal iz tenis-sporta ter o načrtih sekcije za povzdigo in razširitev tega koristnega in lepega sporta, ki zasluži vso našo pozornost in podporo. Z zahvalo za njegovo prijaznost in z željo, da se kmalu vidiva na igrišču, sva si stisnila roke in se razšla z eno mislijo: Da bi tenis res postal naš narodni sport.

Odločilna borba Primorja

Zadnje mesto v tabeli mora zapustiti

Nedeljsko srečanje Primorja z Baškom iz Belgrada daje prvič našemu ligašu možnost in priliko, da si v letošnjem liga prvenstvu pribori prve točke. Dosedanji njegovi letošnji nastopi, ki so se končali zanj z negativnim uspehom, so dokazali, da tudi ogromna večina letošnjih udeležencev ne more računati na kak poseben uspeh v srečanju z dosedanjimi nasprotniki Primorja, Hajdukom in BSKom. Vroča splitska tla Hajduka, »majstora z mora« bo tudi letos, kakor dosedaj grobnica skoraj vseh jugoslovanskih ligašev; srečanje z BSKom iz Belgrada, našim državnim prvakom in sedaj daleč najboljšim jugoslovanskim moštvom, bo istotako najhujša preizkušnja za vse jugoslovanske klube.

Primorje je tedaj svoje prve dve tekmi izgubilo v borbi z daleč najboljšim jugoslovanskim moštvom (kot tako je že dolgo in še velja danes Hajduk na domačem terenu), in akoravno ni dosegel svoje forme iz prejšnjih let, sta brez dvoma obe srečanji vplivali pozitivno na moštvo našega ligaša. Bre potrebnih predpriprav z odigravanjem težjih tekem pred prvenstvom je šel v borbe nepripravljen: z dobro kondicijo toda brez rutine, kajti moštvo je bilo brez težjih tekem od jeseni minulega leta. Že sami dve težki tekmi sta bili brez dvoma v stanju to v temeljih spremeniti. Upajmo, da nam naš ligaš to v nedeljo tudi dokaže. — BASK je eno najboljših jugoslovanskih moštev, kar dokazujeta neodločen rezultat proti »Jugoslaviji« in zmaga nad »Hajdukom« v Belgradu v letošnjem liga-tekmovanju; moštvo, ki ga diči velika predrznost, dobra tehnična podlaga, hitra igra in velika požrtvovalnost.

Ako se naši fantje ponovno po dolgem času povzpejo do svojega maksimuma in uverjeni smo, da so za to sposobni, potem bodo mirne duše stopili v borbo v zavesti, da jih bo vse občinstvo navduševalo in podpiralo v njihovi poletni igri, in ni izključeno, da v nedeljo obdržijo obe točki doma! Fantje na plan in v junaško, toda korektno borbo za prestiž slovenskega nogometa!

Ligaš bo v predtekmah skušal pokazati znanje svoje mladine in napredujoče rezerve v borbi z Zalogom, oziroma odličnim prvim moštvom Korotana iz Kranja, prvaka Gorenjske. Ker se tekma vrši ob vsakem vremenu, opozarjamo že danes sportno občinstvo, da si pravočasno nabavi vstopnice na tribuni, ki je krita in ima numerirane sedeže. Kdor preje pride, si priskrbi boljši sedež.

*

Tečaj za zvezne smuške učitelje. Na Krvavcu pričenja danes tečaj za zvezne smuške učitelje, katerega se udeležijo: iz belgrajske podzveze 7 tečajnikov, iz sarajevske 4, zagrebške 5, iz gorenjske 3 tečajniki. Tečaj bo vodil zvezni smuški učitelj g. Ivan Tavčar, pri delu pa mu pomaga Župan. V petek 12. marca bodo na Krvavcu izpiti za zvezne smuške učitelje, katerih se udeležijo poleg tečajnikov še nekateri smučarji, ki so se prijavili samo za izpit.

Tečaj za vežbanje smuških skokov. Smučarski klub Ljubljana priredi v dobi velikonočnih počitnic za svoj naraščaj in tudi za ostalo neorganizirano mladino, staro nad 10 let, enotedenski tečaj za vadbo smuških skokov. Tečaja se lahko udeležijo vsi oni začetniki in naprednejši, ki smučajo vsaj 2 leti in imajo veselje do te smučarske panoge. Tečaj je brezplačen in se vrši na Pokljuki pri domu Šmuškega kluba Lj., kjer nudi klub tečajnikom tudi brezplačno prehrano in stanovanje. — Pismene prijave sprejema g. Kopriva France, uradnik Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Aleksandrova cesta. Čas skupnega odhoda bo pravočasno dogovorjen. Za vse klubove tekmovalce je enotedenski trening istotam obvezen, na kar opozarjamo vse prizadete že danes. — Šmuk!

Na evropskem waterpolo-turnirju, ki se vrši v času od 25. do 31. julija, se bo odigralo 15 tekem. Poleg Madjarske, ki brani pokal, se udeleže tega turnirja še Belgija, Jugoslavija, Nemčija, Švedska in Francija. Igra se v eni rundi za točke vsak z vsakim. Tekme se odigrajo v Bruslju ob priliki svetovne razstave.

*

Korošica vabi smučarje! Dom na Korošici je že oskrbovan. Smuški svet je idealen. Dohod na Korošico je iz Luč v Savinski dolini in iz Kamniške Bistrice preko Presedljaja. — *Na Golteh nad Mozirjem* je še poldrug meter podlage. Sedaj je zapadel še nov sneg. Kakor hitro se zjasni, bo smuka prav idealna. Krasen je izlet na »dilcah« od Mozirske koče preko Kala do Koče na Smrekovcu. Obe koči sta stalno oskrbovani in vabita smučarje.

SK Ilirija (Lahkoatletska sekcija). Za nedeljsko drž. contry prvenstvo so prijavljeni: Bručan, Sporn, Osterman, Starman I. in II., Pirš, Jamar, Jazbec in Ilovar. Start je za vse navedene obvezen. Moštvo potuje iz Ljubljane v nedeljo zjutraj. Točna ura odhoda bo vsem pravočasno sporočena. V Ljubljani bivajoči atleti naj se zglasijo drevi ob 19. v klubski sobi kavarne Evropa v svrho prevzema opreme. Kdor od navedenih nima legitimacije JZS ali SPD. naj prinese na sestanek svojo sliko. Sestanka se morajo udeležiti brezpogojno vsi. Zunanji atleti naj se ravnajo po navedenih nima legitimacije JZS ali SPD., naj pinese Sekcijsko vodstvo apelira na ostale sekcijske člane, kakor tudi na ostalo klubovo članstvo, da se po možnosti udeleži nedeljskega tekmovanja v Celju in s tem moralno podpre svoje tekmovalce, ki bodo branili ponosni naslov državnega prvaka. Ker vozi v nedeljo v Celje poseben izletniški vlak s polovično vozno ceno in z odhodom iz Ljubljane ob 6.03, bo zvezan ta izlet z minimalnimi stroški. Kdor želi potovati skupno s tekmovalci, to je z vlakom ob 7.25, naj se javi ob 19. v klubski sobi kavarne Evropa, kjer bo dobil navodila za potovanje po znižani ceni. Za vse, ki se javijo za ta izlet, bo poskrbljeno za skupno prehrano po znižani ceni.

Visokoalpinski turni smučarski tečaj SK Ilirije. Smučarska sekcija Ilirije priredi v primeru zadostnih prijav visokoalpinski turni smučarski tečaj za že izvežbane smučarje. Tečaj se bo vršil od 23. do 30. aprila v triglavskem pogorju pod vodstvom zveznega smučarskega učitelja g. Župana. Prijavnine in drugih dajatev za tečaj ni. Stroški za prehrano in prenočišča bodo znašali dnevno cca. 60 Din. Prijave sprejema smučarska sekcija SK Ilirije do 20. t. m. na naslov: Smučarska sekcija SK Ilirije, Ljubljana, kavarna Evropa. Kasneje predložene prijave se ne bodo vpoštevale. V primeru, da do določenega roka ne bo dovolj prijav, bo tečaj odpadel. Točna navodila za tečaj dobijo prijavljenci pravočasno.

TKD Atena nas obvešča, da zato ni tekmovala pri nedeljskem crosscountry-ju, ker je s 13. marcem t. l. pogojno izstopila iz ljubljanske podzveze. Vsled tega poročilo, ki navaja kot vzrok nedeležbe preporočno prijavo, ne sloni na točnih informacijah.

Slalom klub 31. Teh. odsek. Obveščamo vse tekmovalce, da bo v petek ob 19. uri sestanek zadnji pred občnim zborom. Radi važnosti sigurno vsi. — *Kajakaši.* Radi bližajoče se sezone, obveščamo vse one, ki se zanimajo za kajak in bi hoteli graditi svoje čolne, da bo v petek ob 18.30 informativen sestanek v klubovem lokalu, kjer se bomo domenili v vseh področjih gradnje. Interesenti naj se sigurno udeleže ali pa javijo svoje zadržanost. Isto velja glede kajakov za damski odsek.

Kolesarska podzveza, Ljubljana. Važna seja upravnega odbora podzveze se vrši v nedeljo, dne 7. aprila točno ob pol 11. uri dopoldne v posebni sobi pri »Amerikanu« glede verifikacij.

POMARANČE Španske (specijelna znamka Zlati Jelen) Jaffa (najfinejše, sladke) Italijanske (rudeče in navadne)

LIMONE v največji izberi in vedno sveže kakor tudi razno drugo južno sadje in zelenjava

le pri špecijalni uvozni trgovini **M. STELE & I. PIELICK** trgovina s sadjem na debelo **Ljubljana** Pogačarjev trg knezoškofijska palača

Največja izbira! Kvalitetno blago! Najnižje cene! Zahtevajte ponudbe!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 *mm* visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. —

Službodobe

Pekovski pomočnik
mlad in vajen dela, dobi službo. Imeti mora svoje kolo za razvažanje kruha. Po možnosti tudi kaj svojih odjemalcev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 3753. (b)

Brivskega pomočnika
takoj sprejmem. Sv. Petra cesta 38. (b)

Krojašk. pomočnika
ki je zmožen konfekcijskega in boljšega dela — takoj sprejmem. — Ivan Gostenčnik v Dravogradu

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
v pritličju, s pritiklinami, moderne instalacije, zelo pripravno za
poslovno porabo
se odda za maj.
Kersnikova 7.

Dva gospoda (gdični)
sprejmem s 15. aprilom poceni na stanovanje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3749. (č)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Objave

Preklic
Podpisani preklicujem svojo ženo Praprotnik Marijo, da ta nima pravice kasirati mojih računov ter da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih ona napravila na moje ime.
Jesenice, 3. apr. 1935.
Praprotnik Anton, parna pekarna.

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem vsaj kupca ti s knjižico da.

Novi hiši
ob Dunajski cesti, zraven Ljubljane — prodam za vsako ceno. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »40.000 Din gotovine« št. 2915. (p)

V Št. Vidu nad Ljubljano hiša z delavnico
okrog nje vrt in njiva, na lepem prometnem prostoru, ugodno naprodaj. Pojasnila daje Ivan Pirc, trgovec, Dravlje štev. 99, ob državni cesti. (p)

Modni kamgarn Športni ševijot za line obleke
Velika izbira - ugodne cene
R. MIKLAUC „Pri Škofu" LJUBLJANA
Lingarjeva ul. - Pred škofijo 3

Zagreb
Dvonadstropna in dvoriščna nadstropna hiša, novozgrajeni, komfortna stanovanja, center, 350 kv. sežnjev senčnatega vrta, 8% čista renta — naprodaj. Natančneje Posarić, Frankopanska 18, Zagreb. (p)

Kupimo

Suha drva
vagon ali dva, za kurjavo — kupimo. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Cena« št. 3754. (k)

Obrt

Predno se odločite za popravilo Vašega računskega stroja zahtevajte ponudbo od specijalnega mehanika
L. Žitnik, Ljubljana
Kolodvorska ul. 26
Tel. štev. 34-25
Za vsako popravilo jamčim pismeno!

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Gospodinje! Obrtniki!
ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izpraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. - po znatno znižanih cenah
Stanko Florjančič
železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetske in Ljudske pos. ljubljanske.

Prima sport. suknjiče
po 98 Din, pumparice, modne hlače itd., kupite zelo ugodno pri Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi
pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon štev. 2951

Pristen ajdov med
po 10 Din za kg razpošilja Kmetijska družba — skladišče Maribor — na drobno in na debelo. (l)

Naročajte »SLOVENCA« najcenejši slovenski dnevnik

Pisarniško opremo
in veliko Wertheim blagajno zelo ugodno prodam. — Adolf Bernhard, Maribor, Aleksandrova št. 51. (l)

Turbine
žage venecijanke - zelo ugodno proda G. F. Schneiter, Škofja Loka. - Delno plačilo se vzame event. v hranilnih knjižicah. (l)

Parni kotel
stoječ, z 8 m kurilne površine, 10 PS transmisija, ventilator, avtomatično vodno črpalko - proda ceno Adolf Bernhard v Mariboru, Aleksandrova št. 51. (l)

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh

Bolečine prenehajo,

POIZKUSITE TO ZDRAVILNO SREDSTVO ŠE DREVI

— ko pomočite bolne in izmučene noge v kisikovo kopelj.

Ni več rdečice in vnetja kože med prsti na nogi, ni kurjih očes in žuljev. Tudi oteklin in vnetih mest ni več, ki tako peko. Kupite enostavno v najbližnji parfumeriji ali lekarni ovoj Saltrat Rodella. Vsujte toliko tega sredstva v vročo vodo, da bo dobila videz mleka. Pomočite noge v to kopelj in olajšanje bo nastopilo že v treh minutah. Saltrat Rodell razvija kisik, vzpostavlja živahen obtok krvi t- odpravlja bolečine kakor nobeno drugo sredstvo. Zadovoljiv uspeh je zajamčen v vsakem primeru.

✝

Strta v neizmerni boli javljam sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj dobri in nepozabni soprog, gospod

Franc Strnad

šolski ravnatelj v pokoju in hišni posestnik

previden s svetimi zakramenti za umirajoče, dne 4. aprila ob četrt na štiri mirno v Bogu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto 6. aprila ob 15 iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 8. aprila ob 7 v stolni cerkvi.

Maribor, dne 4. aprila 1935.

Žalujoča soproga Angela.

UMRL NAM JE NAŠ DRAGI SOPROG, OZIROMA OČE IN STARI OČE, GOSPOD

FRANJO FERKULA

BRIVSKI MOJSTER

DNE 4 APRILA 1935, PO KRATKEM IN MUKAPOLNEM TRPLJENJU, PREVIDEN S TOLAŽILI SVETE VERE. POGREB NEPOZABNEGA POKOJNIKA BO V SOBOTO, DNE 6. APRILA 1935 OB 4 POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI JEGLIČEVA CESTA 10 NA POKOPALIŠČE NA VIČU.

LJUBLJANA, DNE 4. APRILA 1935.

ŽALUJOČA SOPROGA IN HČERKA TER OSTALO SORODSTVO.

Za pomlad je došla nova konfekcija najmodernejših modelov

Moške obleke	Din 250·-
damski plašči	„ 170·-
otroške obleke	„ 75·-
modne hlače	„ 75·-
Hubertus plašči za dame	„ 250·-
Hubertus plašči za moške	„ 292·-

ANT. KRISPER
Mestni trg 26 LJUBLJANA Stritarjeva ul. 1-3

Primož Trubar

16

Peljal ga je na svoje stanovanje in mu bratovsko postregel.

»Jaz sem tukaj predikant (lutrovski pridigar). Imamo veliko dvorano, v kateri se zbiramo k božji službi. Ljudje me podpirajo, da ničesar ne pogrešam. Sam sem in zato živim še bolj brezskrbno. Lahko ostaneš pri meni, dokler hočeš. Zdaj mi pa povej, kaj te je pripeljalo v Trst in kam si namenjen.«

Dolgo je bilo Trubarjevo pripovedovanje in žalostna njegova zgodba.

»Zelo se mi toži po domovini« — je dostavil — »in rad bi prišel zopet v Ljubljano. Imam trdno upanje, da me ne bodo zapustili kranjski deželni stanovi. Vicedom mi je obljubil, da bom prosil na Dunaju pomiloščenja, če bi bil izgnan iz dodomovine. Morebiti je pomiloščenje že došlo, toda nihče mi ne more tega naznaniti, ker nobeden ne ve, kje stanujem. Sem že dolgo časa begunec, danes tukaj, jutri tam.«

»Le pri meni ostani, Primož« — ga je tolažil prijatelj. »Sporoči vicedomu, da si v Trstu ter mu naznani naslov. V štirinajstih dneh dobiš odgovor.«

Trubar je takoj pisal v Ljubljano, kje stanuje v Trstu ter prosil obvestila, če se more vrniti v domovino.

Tačas sta si prijatelja nadalje pripovedovala zgodovino svojega življenja. Predikant je poslušal burne Trubarjeve dogodke ter ga miloval zaradi nesrečne usode. On ni niti polovico tega prestal, kar Primož.

V dobrih štirinajstih dneh je dospelo oznanilo, da je nadvojvoda Ferdinand pomilostil Trubarja. Hitro naj pride v Ljubljano, ker ga vsi težko pričakujejo. Predikant mu je oskrbel boljšo obleko, mu dal denarno podporo in ga spremil do Nabrezine. Tukaj sta se ločila.

DESETO POGLAVJE.

Markova gostilnica na Starem trgu v Ljubljani.

Marko Pregelj je imel zelo obiskovano gostilnico na Starem trgu v Ljubljani. Hiša je bila samo pritlična, toda precej prostorna. Iz veže sta peljala dva vhoda v notranjščino. Skozi vrata na levi strani so hodili bolj navadni ljudje v gostilniško sobo, skozi vrata na desni strani pa so imeli vhod gostje iz meščanskih in uradniških krogov. Zato je bila nad temi vratmi tablica z napisom »Ekstrastübel«. Vendar pa Marko ni delal veliko razločka med gosposkim in kmetskim stanom. Vsak gost mu je dobro došel in vsak je bil zadovoljen glede postrežbe. Prav tako prijazna je bila tudi Markova žena. Z obiskovalci je znala govoriti, kakor bi bila že naprej vedela, kakšno govorjenje komu ugaja. Ako še to omenimo, da je bila izvrstna kuharica, smo dovolj povedali v njeno hvalo.

Tudi glede pijače je bila Markova gostilna na dobrem glasu. On je vino sam vozil z Vipavskega ter se ponašal s tem, da toči v Ljubljani najboljšo kapljico. Sicer pa v takratnih časih ni bilo ponarejenega vina, ker gostilničarji še niso poznali snovi, iz katerih delajo dandanes pijačo, ki se ne razločuje po okusu od pravega vina.

Pregelj je imel blizu Ljubljanice tudi veliko dvorišče za vozove in prostoren hlev za vprežno živino, da so mogli kmetje iz okolice, posebno Ižanci, spravljati v hlev konje in vole. Dobre dneve je imel hišni hlapec. Oskrboval je izročeno živino in dobival od vsakega voza večjo ali manjšo vsoto kot nagrado.

Oglejmo si zdaj »Ekstrastübel.« Bila je obokana soba, poslikana z raznimi okraski. Spodnje stene so bile zavarovane z deskami, da gostje niso čutili mraza ali vlažnosti od zidu. Ker takrat še ni bilo razširjeno steklo, so bila okna narejena iz malih krogov, pokritih z mehurjevimi kožicami, skozi katere je dohajalo dosti svetlobe v notranjščino. V kotu stoječa velika peč je dajala v zimskem času prijetno gorkoto od sebe. Kurili so jo še zdaj, čeprav je bilo že meseca aprila.

Ko se je naredil večer, je prižgala postrežnica svetilko, napolnjeno z laškim ali domačim lanenim oljem. Gostje so začeli prihajati in posedati ob dveh mizah. Marko, postaven mož, jih je vljudno sprejemal ter našteval dobrote za večerjo. Pripravil je telečjo, koštrunovo in danes kot posebnost še puranovo pečenko. Prijetni duh, razširjajoč se že ob vstopu v vežo, je dokazoval resničnost Markove zaloge.

V kotu za hišnimi vrati gosposke sobe sta sedela tržni nadzornik Andrej Farest in učitelj latinščine Lenard Búdina Oba sta nam znana iz sedmega poglavja.

Marko je stopil k njuni mizi in začel pripovedovati:

»Gotovo je gospodoma znano, da je umrl danes zjutraj pater Tomaž, pridigar v minoritski cerkvi.«

To je bilo 2. aprila 1548.

»Saj ve o tem vsa Ljubljana« — je odgovoril Búdina. Sicer pa ni nič posebnega, če kdo umrje. Requiescat in pace (Naj v miru počiva)!«

»Nič posebnega ni, toda če pomislimo, kako je umrl, je že nekaj posebnega« — je dejal Marko.

Farest in Búdina sta vzdignila glave in pozorno poslušala Markovo pripovedovanje.

»Včeraj je še pridigoval. Jaz nisem bil v cerkvi, pravili pa so ljudje, ki so ga poslušali, da je zopet udrihal po luterancih.«

Omeniti moramo, da je bil Markov »Ekstrastübel«, kraj, v katerem so se zbirali vsi novoverci, kar jih je stanovalo tam okoli Starega trga. Tudi Marko se je pridružil njih mišljenju. Pred nedavnim časom je bil radi krivoverstva celo obsojen v zapor, vendar pa pomiloščen.

»Udrihal je pater Tomaž po nas in nam grozil s pogubljenjem« — je nadaljeval gostilničar. »Pa to ni bilo prvič. Kdove, kolikokrat je že gromel zoper našo vero.«

»Gotovo na ukaz škofa Tekstorja« — je pripomnil Farest.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč   Izdajatelj: Ivan Rakovec.   Urednik: Viktor Cenčič.